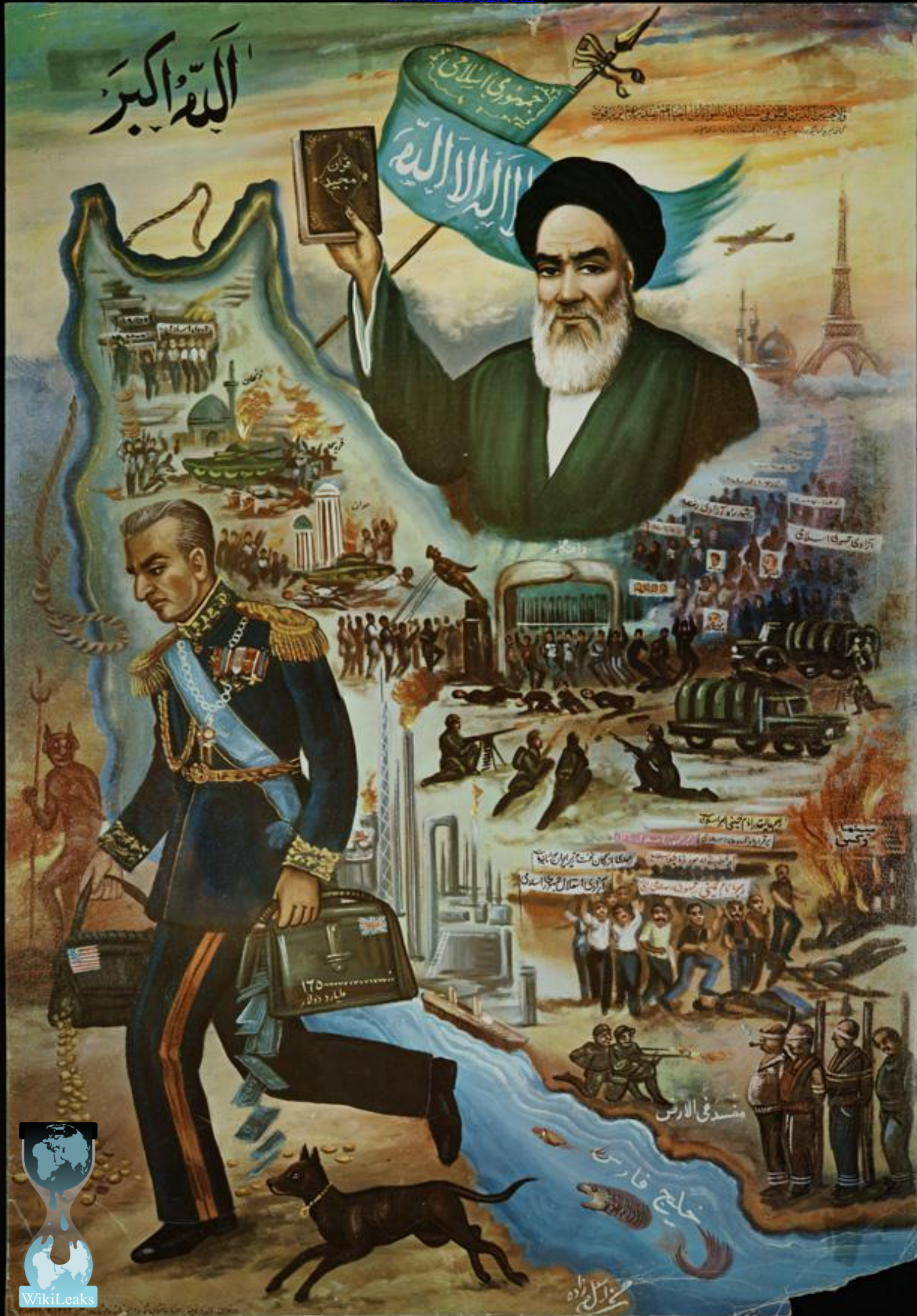

الله أكبر

ناگفته های سال ۵۷ به روایت اسناد ویکی لیکس

به کوشش: امیر قربانی

نام کتاب : ناگفته های سال ۵۷ به روایت اسناد ویکی لیکس (تاریخ ایران ۶)

مترجم : شیدا قماشچی

به کوشش : امیر قربانی

طراح جلد : حسن اسماعیل زاده

صفحه آرا : امیر قربانی

تاریخ نشر الکترونیک : بهمن ماه ۱۳۹۵

www.book-house.blogsky.com

(وبلاگ خانه کتاب با رسالتی جدید شروع به کار دوباره کرد)

با تشکر از :

www.ketabnak.com

www.tarikhirani.ir

www.wikileaks.org

فهرست

۵.....	متن فارسی اسناد ویکی لیکس
۶.....	نقشه اپوزیسیون برای عزل شاه
۶.....	طرحی که میناچی به سفیر انگلیس داد
۱۲.....	آتش سوزی سینما رکس با اجازه حکومت بود
۱۲.....	اطلاعاتی که منبع آگاه در اپوزیسیون داد
۱۵.....	شایعاتی درباره شاه : از بیماری سرطان تا ترور در شمال
۱۵.....	طوفانیان درباره ملاقات با شاه چه گفت ؟
۱۷.....	ارتش از دولت برای مقابله با تظاهرات ناراضی است
۱۷.....	گزارش سفیر آمریکا از کشتار ۱۷ شهریور
۲۲.....	پیشنهاد نهضت آزادی برای آینده شاه
۲۲.....	راه حلی که اپوزیسیون به آمریکایی ها داد
۲۹.....	مردم به زودی جذب آیت الله خمینی خواهند شد
۲۹.....	پیش بینی سفیر آمریکا درباره نظام پهلوی
۳۳.....	متن انگلیسی اسناد ویکی لیکس
۳۴.....	OPPOSITION'S PLAN FOR SHAH'S ABDICATION
۴۵.....	ABADAN THEATER DISASTER ROUNDUP
۵۰.....	RUMORS RE HEALTH OF SHAH
۵۳.....	IMPOSITION OF MARTIAL LAW FOLLOWS DAY-LONG DEFIANCE OF GOVERNMENT
۶۱.....	OPPOSITION ON THE MOVE: DEAL IN THE WIND?
۷۵.....	IRAN AND THE SHAH: A ROCKY ROAD AHEAD

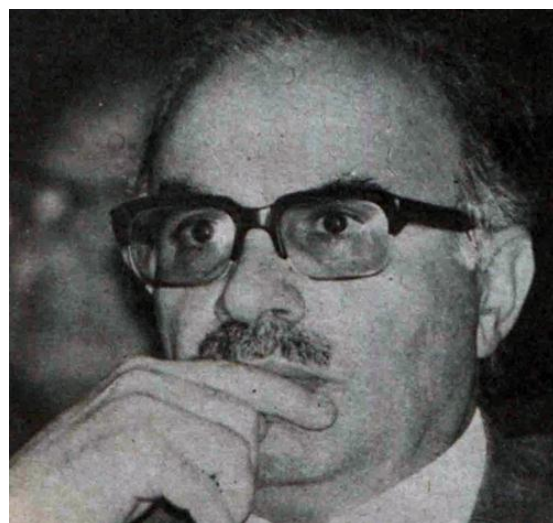
متن فارسی اسناد ویکی لیکس

مترجم : شیدا قماشچی

نقشه اپوزیسیون برای عزل شاه

طرحی که میناچی به سفیر انگلیس داد

سایت ویکی لیکس اخیراً ۵۰۰ هزار سند دیپلماتیک ایالات متحده در سال ۱۹۷۸ را منتشر کرده است. این اسناد شامل تلگراف‌ها و گزارش‌های دیپلماتیک از سفارتخانه‌ها و هیات‌های اعزامی آمریکا در کشورهای مختلف هستند. جولیان آسانژ، بنیانگذار سایت ویکی لیکس درباره این اسناد می‌گوید: «در سال ۱۹۷۸ بسیاری از عوامل ژئوپلیتیک شکل گرفته‌اند که امروز نقش مهمی ایفا می‌کنند. ۱۹۷۸ سال آغاز انقلاب ایران بود. جنبش ساندینیست‌ها در این سال مردمی شد. دوران جنگ در افغانستان در سال ۱۹۷۸ آغاز شد و تاکنون ادامه یافته است.»

او افزود: «این اسناد و گزارش‌ها را از آرشیو بین‌الملل سیستم وزارت امور خارجه آمریکا بیرون کشیدیم و وارد سیستم خودمان کردیم. اکنون بیش از دو میلیون تلگراف و گزارش در این مجموعه موجود است و همه فهرست‌بندی شده هستند. سال ۱۹۷۸ دوره بسیار مهمی بود. ما عمداً تمامی اسناد را یکجا منتشر کردیم و در دسترس همگان قرار دادیم. نمی‌خواستیم این فرصت را به کسی بدهیم تا اسناد را گلچین کند و خودمان نیز این کار را نکردیم. کاری که ما انجام دادیم مشخص کردن حوزه گسترده‌ای بود که بسیار جالب است. بسیاری از عوامل ژئوپلیتیک و منطقه‌ای که امروز اهمیت یافته‌اند در سال ۱۹۷۸ شکل گرفته‌اند. برای نمونه انقلاب ایران در سال ۱۹۷۸ آغاز شد. انقلاب در سال ۱۹۷۹ پیروز شد ولی فشارها علیه شاه به شکل تظاهرات در سال ۱۹۷۸ بروز یافت و شاه نیز با کشتار به مقابله با آن‌ها پرداخت.»

از جمله اسنادی که اخیراً منتشر شده، گزارش ویلیام سالیوان، سفیر ایالات متحده در تهران در ۹ نوامبر ۱۹۷۸ (۱۸ آبان ۱۳۵۷) درباره دیدار ناصر میناچی، عضو نهضت آزادی ایران با سفیر بریتانیا است:

طرح پیشنهادی اپوزیسیون برای عزل شاه

۱. میناچی رهبر اپوزیسیون حقوق مدنی مذهبی با سفیر بریتانیا در ۴ نوامبر دیدار و نیز با کنسول بریتانیا ملاقات کرد تا طرحی جهت یافتن راه‌حلی قانونی برای شرایط حاکم ارائه دهد. پس از آنکه بریتانیایی‌ها مختصری از این برنامه را به ما گزارش کردند، میناچی اصل و بنیان نقشه‌اش را توضیح داد.

۲. نقشه به گونه‌ای طراحی شده که شاه عزل شود و شورای سلطنت به ریاست ملکه یا فردی منتصب شاه به همراه سه شخصیت نظامی و ۴ شخصیت غیرنظامی تشکیل شود. در میان شخصیت‌های غیرنظامی نمایندگان احزاب مختلف سیاسی و در صورت امکان نخست‌وزیر و رئیس مجلس نیز حضور داشته باشند. ژنرال‌های بازنشسته ارتش، جم، گرزن، مدنی و یا اخوی اعضای نظامی این شورا خواهند بود تا همکاری ارتش طی این روند را تضمین کنند. انتخابات مجلس موسسان اندکی پس از آن برگزار شده و سپس تصمیم می‌گیرند که آیا بندهایی از قانون اساسی به اصلاح نیاز دارد.

۳. میناچی اشاره داشت که صحبت فراندوم قانون اساسی پادشاهی مشروطه به میان آمده ولی اپوزیسیون با توجه به پیشینه‌ای که تجربه کرده از این ایده استقبال نکرد. هیات قانونگذاری از بررسی قانون اساسی سال ۱۹۰۶ آغاز خواهد کرد تا مشخص کند که چه مواردی باید اضافه یا حذف شوند.

۴. میناچی که به تازگی از سفر قم بازگشته است گفت که توانسته موافقت آیت‌الله شریعتمداری، گلپایگانی و مرعشی را با این طرح جلب کند. او همچنین بازرگان را نیز متقاعد ساخته است (این دو از دوستان نزدیک هم هستند) و انتظار دارد تا دیگران همچون سنجابی نیز به جریان بپیوندند زیرا این طرح به دیدگاه‌هایشان نزدیک است. زمانی که کنسول این مساله را عنوان کرد که موقعیت اپوزیسیون میانه (آیت‌الله) خمینی به کنار) بسیار محکم می‌شود، میناچی فقط با

بخشی از حرف او هم عقیده بود. او گفت میان شریعتمداری و دیگران سخن از آن بود که قانون اساسی مشروطه ۱۹۰۶ اجرا شود که اصلاحات بعدی قانون اساسی را در بر نمی گیرد. در اصلاحات سال ۱۹۲۵ سلطنت دائمی خاندان پهلوی به قانون اساسی اضافه شده است. او اذعان داشت که در این اصلاحات است که نظارت پنج روحانی بر تمامی مصوبات مجلس قانونی شده است. منظور میناچی این بود که شریعتمداری از پایان سلطنت پهلوی صحبت می کند.

۵. میناچی به وضوح گفت که این طرح را به سفرای بریتانیا و آمریکا ارائه داده تا آن‌ها شاه را متقاعد کنند که طرح را بپذیرد. اپوزیسیون آماده بود تا این طرح را مستقیماً نزد شاه ببرد، اما فقط زمانی که آمریکایی‌ها و بریتانیایی‌ها شاه را آماده کرده باشند. میناچی گفت که او یک دیکتاتور قدرتمند است و اگر اپوزیسیون طرح را به او ارائه دهد به طور قطع آن را نخواهد پذیرفت. از آنجایی که شاه تا حد بسیار زیادی بر حمایت‌های آمریکا و بریتانیا متکی است، اگر مطمئن شود که آن‌ها نیز از طرح حمایت می‌کنند آن را خواهد پذیرفت. اپوزیسیون مایل است تا به بریتانیا و ایالات متحده اطمینان دهد که آن‌ها را دوست می‌شمارد و از منافع اساسی‌شان در ایران حفاظت خواهد کرد.

۶. کنسول از اینکه جزئیات نقشه در اختیارش قرار داده شده ابراز خشنودی کرد و گفت که گزارش را به سفیر و واشنگتن منتقل خواهد کرد. او عقیده داشت که سرکنسول بریتانیا در ابتدا واکنش منفی نشان داده و واکنش ایالات متحده نیز چنین خواهد بود. میناچی می‌دانست که این درخواست به معنای دخالت آمریکا و بریتانیا در روند سیاسی داخلی ایران است. او شک داشت که بریتانیا و ایالات متحده بخواهند چنین مسئولیتی را بپذیرند و بتوانند موجبات رضایت تمامی احزاب و همین‌طور مردم ایران را به دست بیاورند. اضافه کرد که به عقیده شخص او چند روز از مذاکرات بی‌نتیجه شاه برای دولت ائتلافی می‌گذرد و با در نظر گرفتن اینکه اجازه تشکیل دولت نظامی صادر شده، به نظر می‌رسد که زمان این طرح پیشنهادی گذشته و یا هنوز فرا نرسیده است. میناچی لبخند زد و مخالفتی ابراز نداشت.

۷. توضیح: طرح پیشنهادی در حقیقت دعوت مودبانه‌ای از شاه بود تا تسلیم شود. از منظر اپوزیسیون، این طرح تمامی عناصر ممکن را برای دستیابی به بهترین نتیجه با هم در آمیخته بود. در عین حال به نظر نمی‌رسید که اپوزیسیون چندان جایی برای مذاکره و عقب‌نشینی در نظر گرفته باشد. پیش‌بینی می‌شود که شاه توجه چندان به این طرح نشان ندهد مگر اینکه

دولت نظامی در برقراری نظم و قانون شکست بخورد و او دیگر گزینه قابل اطمینانی برای برقراری ثبات در تهران نداشته باشد.

سالیوان

***

یکی دیگر از اسناد منتشر شده، مربوط به دیدار میناچی با جان استمپل مامور سفارت آمریکا در تهران در ۲۷ دسامبر ۱۹۷۸ (۶ دی ۱۳۵۷) است که طرفین درباره پیشنهاد نخست‌وزیری به غلامحسین صدیقی از رهبران جبهه ملی گفت‌وگو کردند.

دیدار دکتر ناصر میناچی با مامور سفارت (استمپل)

۱. میناچی در پاسخ به سؤال مامور سفارت پاسخ داد که نهضت آزادی و جمعیت دفاع از آزادی و حقوق بشر از تلاش صدیقی برای تشکیل دولت حمایت می‌کنند. مهندس بازرگان در ۲۳ دسامبر با صدیقی ملاقات کرد تا بگوید که در دولت جدید نقش نخواهد داشت ولی او را تشویق کرد تا به این راه ادامه بدهد. میناچی گفت که گروه بازرگان عقیده داشت که [آیت‌الله] خمینی موافقت کرده تا در صورت موفقیت صدیقی نقشه‌ها را بر باد ندهد. میناچی معتقد بود که صدیقی می‌تواند دولت جدید تشکیل بدهد و تقریباً همه اعضای کابینه‌اش را نیز انتخاب کرده است. میناچی گفت که فقط از دو گزینه مطلع است: محسن پزشکیور رهبر اپوزیسیون پان‌ایرانیست مجلس برای وزارت دادگستری و دکتر حمید مولوی از اساتید باسابقه برای وزارت بازرگانی.

۲. به عقیده میناچی، صدیقی می‌خواست از روش «مصدق» استفاده کند و تایید مجلس برای تشکیل دولت جدید را پیش از فرمان سلطنتی شاه به دست بیاورد. به عقیده میناچی این می‌توانست موضوع جلسه غیرعلنی امروز در مجلس باشد. (توضیح: منابع دیگر فکر نمی‌کنند که ساختار کابینه جدید اینگونه باشد و معتقدند صدیقی درخواست زمان بیشتری کرده تا بتواند اعضای کابینه را مشخص کند. منابع آگاه در مجلس می‌گویند که جلسه امروز فقط یک بحث کلی درباره شرایط کنونی بوده و جلسه غیرعلنی دیگری برای هفته آینده ترتیب داده شده است.)

۳. مامور سفارت از میناچی می‌پرسد که آیا حمایت از صدیقی تا حدی هست که اعتصابات که کشور را فلج کرده، منحل کند. میناچی درباره این مساله مردد بود. ابتدا گفت که اعتصابات ادامه خواهند داشت زیرا «مردم می‌خواهند که شاه برود؛ در صورت بر سر کار ماندن شاه، حتی اگر [آیت‌الله] خمینی به نخست‌وزیری منصوب شود حمایت مردمی را از دست خواهد داد.» (توضیح: میناچی این بار بیش از سابق بر مضمون «شاه باید برود» پافشاری می‌کرد).

میناچی در عین حال این موضوع را نیز مطرح کرد که اگر دولت جدید به خوبی وارد عمل شود و ارتش را از خیابان‌ها بیرون بکشد، اوضاع بهتر خواهد شد و از تعداد شورش‌ها کاسته می‌شود. با این وجود میناچی تاکید کرد که دولت صدیقی راه‌حل نهایی برای ایران نیست. شاه به هر حال باید ایران را ترک کند.

مامور سفارت و میناچی با یکدیگر هم‌عقیده بودند که گزینه صدیقی بهتر از به‌کارگیری خشونت است. در پاسخ به پرسش میناچی، مامور سفارت پاسخ داد که فکر نمی‌کند هیچ‌کدام از گزینه‌های شورای سلطنت و یا خروج شاه از ایران قابل قبول باشد، حتی اگر [آیت‌الله] خمینی آن‌ها را بپذیرد. میناچی گفت که در این صورت از راه‌حل نظامی بسیار سختگیرانه استفاده خواهد شد و خون‌های فراوانی ریخته خواهد شد. مامور سفارت گفت که ایالات متحده مایل نیست چنین اتفاقی بیفتد، به همین دلیل است که ما از دولت ائتلافی و مصالحه استقبال می‌کنیم. میناچی تایید کرد که روش صدیقی گزینه‌ای است که از تقابل و خشونت پیشگیری می‌کند و شرایط را به سمت راه‌حل‌های سیاسی سوق می‌دهد. میناچی پس از اندکی تأمل اضافه کرد که صدیقی می‌تواند به بهبود اوضاع کمک کند ولی راه‌حلی طولانی مدت نیست. یک بخش از برنامه صدیقی برگزاری انتخابات زودهنگام است؛ انحلال مجلس و برگزاری «انتخابات زودهنگام» در پی آن. در نتیجه این کار مجلس می‌تواند در مورد سلطنت تصمیم‌گیری کند.

۴. زمانی که مامور سفارت در مورد تظاهرات از میناچی سؤال کرد، میناچی با خوشحالی پاسخ داد که این‌ها همه گروه‌های مذهبی هستند. مامور سفارت از میناچی پرسید که چرا فقط به سفارت ایالات متحده در ۲۴ دسامبر توجه خاصی شد؟ میناچی که وحشت‌زده شده بود در ابتدا پرسید که آیا مطمئن هستند که این کار مأمورین ساواک نبوده است و زمانی که پاسخ شنید این موضوع غیرممکن است، اعتراف کرد که «همه گروه‌های مذهبی» تحت کنترل نیستند.

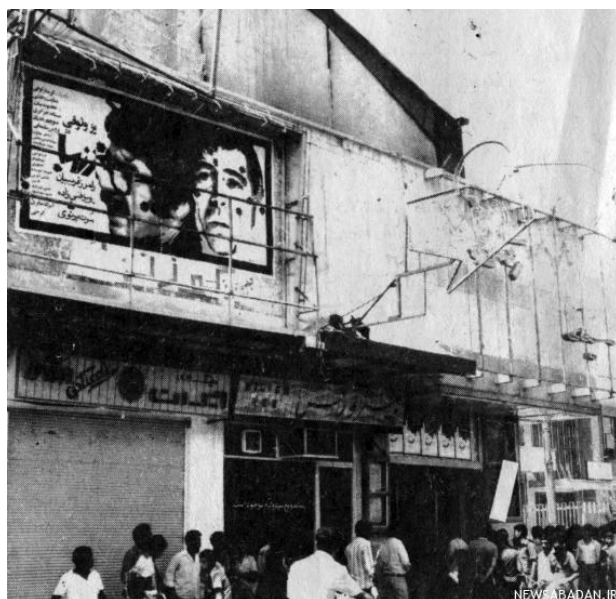
او ایفای هرگونه نقشی از جانب گروه‌های مذهبی در ترورهای اهواز را انکار کرد و گفت که این موضوع برای جمعیت دفاع از آزادی و حقوق بشر مشکل‌آفرین شده است. مامور سفارت گفت که آن‌ها ما را هم به دردسر انداخته‌اند. (توضیح: میناچی معمولاً درباره موضوعات «عملیاتی» اطلاع چندانی ندارد اما به وضوح مشخص بود که اکنون بیش از سابق در مورد چشم‌انداز فعالیت‌های خشونت‌آمیز «جنبش» نگران است).

۵. میناچی گفت که [آیت‌الله] خمینی فرمان داده است که مومنین هر کسی که به تظاهرات‌کنندگان مذهبی با چماق و اسلحه حمله کنند را بکشند. (اشاره مستقیم به طرفداران شاه در تظاهرات اخیر) این فرمان حکم قانون را داشت زیرا از طرف شخصی با مرجعیت دینی همچون [آیت‌الله] خمینی صادر شده بود. مامور سفارت گفت که این واکنش افراطی است زیرا می‌تواند مشکلات بسیار زیادی به دنبال داشته باشد. میناچی هم با این نظر موافق بود ولی گفت که همین شرایط است که اوضاع کنونی ایران را بسیار خطرناک کرده است. [آیت‌الله] خمینی قدرت سیاسی و مذهبی آن را دارد تا با شاه مقابله کند. در سال ۱۹۵۳ شاه از طرف شخصیت‌های مذهبی حمایت می‌شد اما شرایط اکنون بسیار تغییر کرده است.

۶. گفت‌وگو با ابراز امیدواری طرفین برای جلوگیری از غلبه خشونت بر سیاست پایان یافت.

آتش‌سوزی سینما رکس با اجازهٔ حکومت بود

اطلاعاتی که منبع آگاه در اپوزیسیون داد

بر اساس اسنادی که سایت ویکی لیکس اخیراً منتشر کرده، چارلز ناس، کاردار سفارت آمریکا در تهران در گزارشی محرمانه درباره آتش‌سوزی سینما رکس آبادان در ۲۸ مرداد ۱۳۵۷، به نقل از یک «منبع آگاه در میان اپوزیسیون مسلح» نوشت که حکومت ایران به طور ضمنی اجازهٔ چنین کاری داده است. متن کامل گزارش محرمانه ناس به این شرح است:

تاریخ: سه شنبه، ۲۲ آگوست ۱۹۷۸

خلاصه: تمامی مطبوعات تهران در ۲۱-۲۲ آگوست به طور کامل به اخبار آتش‌سوزی سینما رکس پرداختند. تعداد کشته‌شدگان به صورت غیررسمی ۴۳۰ نفر برآورد شده است. جزئیات هنوز مشخص نیست. مقامات می‌گویند که تروریست‌ها دور تا دور سینما گازوئیل ریخته و سپس آن را شعله‌ور کردند، ولی برخی از شاهدان صدای انفجار شنیده‌اند. مطبوعات همدردی و خشم مردم را گزارش می‌کنند. رهبران اپوزیسیون بدگمان هستند ولی اظهار نظر عمومی نمی‌کنند.

۱. تیتراها و گزارش‌های تصویری مطبوعات تهران در ۲۱-۲۲ آگوست به آتش‌سوزی فاجعه‌بار سینما رکس آبادان اختصاص داده شده است. آتش‌نشان‌ها اجساد ۳۷۷ نفر را پیدا کرده‌اند و تعداد کشته‌شدگان به صورت غیررسمی به ۴۳۰ نفر رسیده است. این آمار به احتمال زیاد افزایش

خواهد یافت زیرا ظرفیت سینما ۶۰۰ تا ۷۰۰ نفر برآورد شده و فقط ۲۰ تا ۴۰ نفر توانسته‌اند جان سالم به در ببرند. مقامات نمی‌دانند چند نفر در سینما حضور داشته‌اند زیرا ورود اطفال آزاد بوده است.

۲. آتش‌سوزی اندکی پس از آن شروع فیلم ایرانی حدود ساعت ۲۱:۴۵ آغاز شد. طبق گزارش‌ها، آتش‌افروزان دور تا دور ساختمان را گازوئیل ریخته‌اند و منتظر شده‌اند تا گازوئیل به داخل ساختمان نفوذ کند و سپس آن را شعله‌ور کرده‌اند. اما برخی از بازماندگان می‌گویند که پیش از شروع آتش‌سوزی صدای انفجار شنیده‌اند. شاهدان می‌گویند که سینما بلافاصله در شعله‌های آتش غوطه‌ور شد. جمعیت به سمت تنها در خروجی هجوم برد ولی در قفل بود. دربان می‌گوید که برای جلوگیری از حملات تروریستی در را قفل کرده بودند. (دو ماه پیش نیز این فیلم مورد حمله قرار گرفته بود). آتش‌نشان‌ها تا ساعت ۲ بامداد نتوانستند حریق را کنترل کنند. از آن به بعد فقط می‌توانستند اجساد را بیرون بکشند.

۳. پلیس از ۱۰ فقره دستگیری خبر داده است. سه نفر در این میان مواد منفجره حمل می‌کرده‌اند ولی سخنی از دستگیری عاملان این جنایت نشده است. سه نفر از دستگیرشدگان نیز رئیس سینما و دو کارمند آن هستند که به دلیل اهمال و قصور مورد انتقاد سنگین قرار گرفته‌اند.

۴. پیام‌های همدردی و اندوه بابت «سنگین‌ترین حمله تروریستی دوران» روزنامه‌ها را پر کرده‌اند. شاه، شهبانو و نخست‌وزیر آموزگار پیام تسلیت فرستاده‌اند. سخنگوی انجمن مطالعات مسائل ایران خواستار اشد مجازات برای عاملان این جنایت شده است: «کلام از ابراز خشم و انزجار در برابر چنین قتل عامی قاصر است.» محسن پزشکیور نماینده مجلس و سخنگوی مخالفان حکومت نظامی اصفهان در جلسه فوق‌العاده روز ۲۰ آگوست، ابراز تعجب کرد: «نمی‌دانم چه کسی می‌تواند دست به چنین اقدامی بزند.»

رهبران مذهبی این حمله را «غیراسلامی» توصیف کردند. آیت‌الله شریعتمداری گفت: «ما با چنین افرادی هیچگونه ارتباطی نداریم.» آیت‌الله شیرازی از رهبران مذهبی مشهد نیز عاملان این آتش‌افروزی را محکوم کرده و آیت‌الله نوری این فاجعه را «غیرانسانی» توصیف کرده است.

دکتر سید حجازی این عمل را «اقدامی بزدلانه و مغایر با فرهنگ و آموزه‌های اسلام» برشمرده است. آیت‌الله وحیدی (توضیح: از حامیان خمینی) از اظهار نظر مشابه خودداری کرده زیرا «حقایق

مربوط به این اتفاق هنوز مشخص نشده است». همایون، وزیر اطلاعات، پس از جلسه کابینه در ۲۱ آگوست گفت که مردم باید با یکدیگر در برابر «وحشت بزرگ» متحد شوند و به مردم اطمینان داد که تدابیر امنیتی تشدید خواهد شد.

۵. منبع آگاه در میان اپوزیسیون مسلح در بعد از ظهر ۲۱ آگوست به مامور سفارت گفت که در مورد مساله آبادان تردیدهایی وجود دارد. از سخنانش این گونه برداشت می شد که حکومت ایران به طور ضمنی اجازه چنین کاری داده است، ولی او از هر گونه اظهار نظر مستقیم خودداری کرد و گفت که اپوزیسیون تحقیقاتش را در این زمینه آغاز کرده است. به گفته مبارزین مسلح، این حقیقت که رئیس پلیس آبادان - رزمی - در جریان ناآرامی های ماه ژانویه رئیس پلیس قم بوده است و همچنین تاخیر در ارسال تجهیزات آتش نشانی، مشخص می کند که مقامات هوشیار و آماده نبوده اند. این منبع همچنین تاکید داشت که این عمل نمی تواند از «تروریست ها» سر بزند زیرا آنها هیچ وقت «به مردم حمله نمی کنند». مساله آتش سوزی آبادان برای مدت ها اپوزیسیون را درگیر خواهد کرد.

۶. هفت نفر از نمایندگان مجلس درخواست جلسه فوق العاده کرده اند تا تراژدی آبادان بررسی شود؛ آنها از دولت درخواست گزارش کامل کرده اند.

۷. سینماها در اعتراض به این فاجعه تعطیل شده اند و اکثر آنها تا ۲۷ آگوست تعطیل باقی خواهند ماند. (توضیح: زیرا ۲۶-۲۵ آگوست اوج عزاداری هاست.)

ناس

شایعاتی درباره شاه: از بیماری سرطان تا ترور در شمال

طوفانیان درباره ملاقات با شاه چه گفت؟

در اسنادی که سایت ویکی لیکس اخیراً منتشر کرده، چارلز ناس، کاردار سفارت آمریکا در تهران در گزارشی محرمانه در ۲۶ جولای ۱۹۷۸ (۴ مرداد ۱۳۵۷) نوشته که شایعاتی درباره بیماری محمدرضا شاه پهلوی و یا سوءقصد به او شنیده می‌شود اما بیش از ۹۰ درصد آن‌ها مهمل است. متن کامل گزارش محرمانه ناس به این شرح است:

۱. طی سه هفته گذشته شایعاتی مبتنی بر وضع سلامتی شاه در اصفهان و تهران پیچیده است. آمریکایی‌ها، ایرانی‌ها و دیگر دیپلمات‌ها در همه مراسم از من و کارکنان سفارت مضطربانه سؤال می‌پرسند. حالا دیگر همه دفاتر شرکت‌های آمریکایی از بیماری شاه مطلع شده‌اند. شایعات مختلفی بر سر زبان‌هاست: از تومور بدخیم، سرطان خون و بیماری کم خونی گرفته تا مجروح شدن از ناحیه بازو و شانه توسط پسر ژنرال خاتمی و یا پسر شاهدخت اشرف. در شایعه آخر از سوءقصد در اوایل امسال در جزیره کیش یا سوءقصد در کنار دریای خزر صحبت می‌شود و در این شایعات از کشته شدن تعدادی از ماموران امنیتی نیز سخن به میان می‌آید.

۲. شاه در اواخر ماه ژوئن و اوائل ماه جولای به دلیل بیماری (نامعلوم) چندین قرار ملاقات را لغو کرد. سپس در ۶ و ۷ ماه جولای به دریای خزر رفت ولی از گزارش‌ها و تصاویر همیشگی دیدار با مقامات خبری نبود و به این ترتیب به شایعات بیماری دامن زده شد. برای مقابله با شایعات، مطبوعات روز ۲۳ جولای عکسی از او و شهبانو فرح در کنار دریای خزر منتشر کردند ولی باز

هم جلوی شایعات گرفته نشد. برخی از ایرانیان بدبینانه عقیده دارند که عکس متعلق به چندین سال پیش است.

۳. همانطور که می‌دانید در روز ۱ جولای من و خانم جانسون سپس به همراه آقای نیوزوم معاون وزیر در ۹ جولای با شاه ملاقات داشتیم. کمی خسته به نظر می‌رسید ولی حال عمومی‌اش مساعد بود. در ملاقات آخر، هنگام نوشیدن چای تعدادی قرص مصرف کرد. ارتشبد طوفانیان به من گفت از زمانی که تعطیلات شاه در کنار دریای خزر آغاز شده هفته‌ای دو بار با شاه ملاقات کرده است، حال او خوب است و از تعطیلاتش لذت می‌برد. طوفانیان روس‌ها را مقصر این شایعه می‌داند. منابع ما از شایعاتی که توسط روس‌ها منتشر می‌شوند آگاه هستند ولی در این مورد خاص همه وارد عمل شده‌اند.

۴. اطمینان دارم که بیش از ۹۰ درصد این شایعات مهمل است ولی باید تلاش کنیم تا خود را مطلع نگاه داریم. ما در پاسخگویی به سؤالات به این جمله بسنده می‌کنیم: «تا جایی که ما اطلاع داریم حال شاه خوب است.»

ناس

ارتش از دولت برای مقابله با تظاهرات ناراضی است

گزارش سفیر آمریکا از کشتار ۱۷ شهریور

در اسنادی که ویکی لیکس به تازگی درباره تحولات سال ۱۳۵۷ ایران منتشر کرده، دو گزارش از سفیر ایالات متحده آمریکا در تهران مربوط به کشتار میدان ژاله در ۱۷ شهریور است. ویلیام سالیوان در گزارشی که همان روز (۸ سپتامبر ۱۹۷۸) نوشت به شایعاتی مبنی بر افزایش نارضایتی ارتش از ناکامی دولت برای پایان دادن به تظاهرات اشاره کرد. گزارش دوم تعداد کشته‌شدگان روز ۱۷ شهریور را ۹۵ نفر خوانده و تاکید کرده «شایعات مربوط به فاجعه عظیم و قریب‌الوقوع همه جا پیچیده است.»

***

پس از یک روز کامل درگیری و اعتراض مخالفین، حکومت نظامی اعلام شد

تاریخ: ۸ سپتامبر ۱۹۷۸

۱. حکومت ایران در ۶ سپتامبر اعلام کرد که برگزاری هرگونه تظاهرات و تجمع عمومی بدون مجوز دولتی ممنوع است. این خبر در آستانه تظاهرات بزرگ ۷ سپتامبر اعلام شد که به مناسبت هفتمین روز عزاداری کشته‌شدگان درگیری‌های هفته پیش تهران برنامه‌ریزی شده بود. میان رهبران مذهبی و سیاسی برای برگزاری این تظاهرات اختلاف نظر وجود دارد، برخی مردم را دعوت می‌کنند و برخی از مردم می‌خواهند که در این مراسم شرکت نکنند و برخی دیگر مردم

را به اعتصاب فراخوانده‌اند. به وضوح حکومت موفق شده تا موافقت برخی از آیات عظام را جلب کند تا اوضاع را آرام کنند ولی برخی دیگر به مخالفت با حکومت ادامه داده‌اند.

۲. در روز ۷ سپتامبر دست کم سه تظاهرات عظیم، با جمعیتی میان ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر، در مناطق مختلف تهران برگزار شد. این تظاهرات به خوبی سازماندهی شده بود و جوانان موتورسوار مسیر را آماده کرده و ترافیک را هدایت می‌کردند (برخورد آن‌ها با چندین آمریکایی که به سمت تظاهرات می‌راندند مودب ولی قاطعانه بود). آن‌ها آب، غذا و ... نیز به همراه داشتند. بسیاری از شعارها و پلاکاردها ضد شاه و ضد خارجی‌ها بود. (برای نمونه «مرگ بر شاه»، «دروغ بر خمینی»، «از برادران فلسطینی حمایت می‌کنیم»، «حکومت اسلامی شاه ندارد»، «آمریکایی به کشورت برگرد»). پلیس و ارتش عموماً درگیر نمی‌شدند، در برخی از فواصل که جمعیت کمتری حضور داشت از گاز اشک‌آور و تیر هوایی استفاده شد. تا جایی که اطلاع داریم هیچ تلفاتی گزارش نشده است.

۳. فرمان حکومت در زمینه عدم حضور در تظاهرات با شکست مواجه شد، کابینه در شب ۷ سپتامبر تشکیل جلسه داد و ۶ صبح روز ۸ سپتامبر حکومت نظامی اعلام شد. تجمع در معابر عمومی ممنوع اعلام شد و مقررات حکومت نظامی از ۸ شب تا ۵ صبح به مدت شش ماه وضع شد.

۴. گزارش‌های اولیه حاکی از آن است که جمعیت زیادی در میدان ژاله (نزدیک مجلس) گردهم آمدند و دعوت آیت‌الله نوری را برای پراکنده شدن نادیده گرفتند. بنا به گزارش‌ها جمعیت به سمت نیروهای امنیتی پیشروی کردند تا آن‌ها را خلع سلاح کنند. ارتش آتش گشود و «تعداد زیادی کشته و یا زخمی» شدند. یکی از مقامات امنیتی به اطلاع ما رساند که در تجمعات دیگری که شکل خواهند گرفت: «با آن‌ها به شدت برخورد خواهیم کرد». چندین گزارش تایید نشده از ایجاد حریق در جنوب تهران دریافت کرده‌ایم. مشاهدات ماموران سفارت از تمامی نقاط تهران حاکی از آن است که به جز حضور سنگین نظامیان در اطراف مجلس، موضع‌گیری نظامیان در دیگر مناطق شهر پراکنده است، تعداد محدودی تانک و نفربر تقاطع‌های اصلی و مسیرهای منتهی به کاخ‌های سلطنتی را کنترل می‌کنند. از کنسولگری‌ها گزارش می‌رسد که اصفهان، شیراز و تبریز آرام هستند.

۵. بنا بر تلگرام‌های خبری آسوشیتدپرس، مقامات ارشد ارتش در اوایل هفته نزد شاه رفتند تا به اطلاعش برسانند که «دیگر نمی‌توانیم تحریکات گروه‌های چپ‌گرا و اسلامی را تحمل کنیم». ما نمی‌توانیم این گزارش را تأیید کنیم ولی در چند روز گذشته شایعاتی مبنی بر افزایش ناراضی‌های ارتش از ناکامی دولت برای پایان بخشیدن به تظاهرات به ما رسیده است. گفته می‌شود که شاه به سران ارتش دستور داد تا با نخست‌وزیر مشورت کنند و جلسه ۷ سپتامبر کابینه، حاصل این گفت‌وگو بود.

سالیوان

***

گزارش حکومت نظامی

تاریخ: ۱۱ سپتامبر ۱۹۷۸

خلاصه: آمار رسمی تعداد کشته‌شدگان تیراندازی روز ۸ سپتامبر را ۹۵ نفر اعلام کرده است. تهران در روزهای ۱۰ تا ظهر ۱۱ سپتامبر به نسبت آرام بود و برخلاف آنچه که انتظار می‌رفت در روز سوم عزاداری کشته‌شدگان ۸ سپتامبر تجمعی در اعتراض به حکومت نظامی صورت نگرفت. هر از چندی صدای تیراندازی به گوش می‌رسد که تیر هوایی پلیس امنیتی است. کنسول اصفهان به شخصه تحقیقاتی انجام داده و گزارش‌های پیشین مبنی بر تخریب اموال در روز ۱۰ سپتامبر را رد کرده است. دستگیری‌های فراوانی در روز ۱۱ سپتامبر به جرم تهدید امنیت صورت گرفته است.

۱. آمار کشته‌شدگان درگیری‌های خیابانی ۸ سپتامبر به ۹۵ نفر رسیده است، اما تهران ۱۰ تا ظهر ۱۱ سپتامبر به نسبت آرام بود. گزارش جدیدی از مرگ، جراحت و تخریب اموال عمومی به دست نیامده است. اگرچه روز ۱۱ سپتامبر به صورت سنتی مراسم عزاداری سومین روز کشته‌شدگان میدان ژاله (۸ سپتامبر) است ولی تجمعی برای مقاومت در برابر حکومت نظامی صورت نگرفته است. در شب ۱۱-۱۰ سپتامبر صدای تیراندازی - به خصوص در جنوب شهر -

به گوش می‌رسید ولی این تیراندازی‌ها به تیر هوایی پلیس امنیتی به قصد ارباب و دستگیری خاطیان نسبت داده می‌شود. به هر حال شایعات مربوط به فاجعه عظیم و قریب الوقوع همه جا پیچیده است. آلمانی‌ها از همه بیشتر مضطرب و نگران هستند.

۲. کنسول اصفهان از محل‌هایی که پیشتر ادعا شده بود آسیب دیده‌اند بازدید کرد ولی آثاری از تخریب نیافت. در روز ۱۰ سپتامبر تظاهراتی در اصفهان برگزار شد که توسط سربازان حکومت نظامی پراکنده شدند. بازار در اعتراض به حکومت نظامی مغازه‌ها را تعطیل کرد. در روز ۱۰ سپتامبر هشتاد درصد مغازه‌های اصفهان تعطیل بودند و پس از هشدار فرماندار اصفهان برای باز نگاه داشتن مغازه‌ها، در روز ۱۱ سپتامبر نیز اکثراً تعطیل ماندند.

۳. کنسولگری شیراز گزارش می‌دهد که پس از چندین مورد ناآرامی در نخستین روز حکومت نظامی، اوضاع آرام است. مغازه‌ها در شیراز نیز تعطیل هستند.

۴. دستگیری‌های گسترده‌ای در روز ۱۱ سپتامبر به دلایل امنیتی و سرپیچی از قوانین صورت گرفت و انتظار می‌رود که این دستگیری‌ها افزایش بیابند. در شیراز دو روحانی دستگیر شده‌اند. نیروهای امنیتی اصفهان شش مرد را به جرم دست داشتن در طراحی و برنامه‌ریزی ناآرامی‌ها و خشونت‌ها دستگیر کرده‌اند. احمد قیصری و کیلی که از اعضای جبهه ملی بود و انتظار می‌رفت که رهبر نهضت ملی اصفهان شود را به عنوان سرحلقه این خشونت‌ها دستگیر کرده‌اند. اسامی دیگر دستگیرشدگان: فقیه ایمانی، حجت‌الله طاهری (با طاهری که دستگیری او به شروع ناآرامی‌ها و حکومت نظامی در اصفهان انجامید متفاوت است)، حجت‌الله میردامادی، دکتر سید حسین واعظی (داروگری که گفته می‌شود بمب آتش‌زا تهیه می‌کرده است) و فولادگر (نام او مشخص نیست).

در تهران هشت نفر از افراد شاخص و عالی‌رتبه طبق تبصره ۵ قانون حکومت نظامی (مخالفت با حکومت، نظم و قانون) دستگیر شده و به زندان انداخته شده‌اند. جرم آن‌ها مشخص نیست ولی به نظر می‌رسد که جرم‌شان فساد و انحراف باشد. دکتر شجاع‌الدین شیخ‌الاسلامزاده وزیر سابق بهداشتی، اسدالله نیلی آرام و محمدرضا نقابت معاونان سابق وزارت بهداشتی، رسول رحیمی رئیس سابق اتاق اصناف پایتخت، محمدعلی نقیب‌زاده مدیرعامل شرکت تعاونی مسکن فرهنگیان، علی‌اصغر رزازیان واردکننده میوه، قاسم ساربان‌ها کامیون‌دار، باقر عاملی مدیرعامل سابق تعاونی شهر و روستا از دستگیرشدگان هستند.

۵. در ۱۱ سپتامبر حکومت اعلام کرد که مقامات بلندپایه قضایی و دادگستری از جمله دادستان کل تهران عزل و جایگزین شده‌اند. دولت همچنین از تغییرات اساسی در شرکت نفت ایران خبر داد ولی توضیح بیشتری داده نشده است.

سالیوان

پیشنهاد نهضت آزادی برای آینده شاه راه حلی که اپوزیسیون به آمریکایی ها داد

در دو سندی که اخیراً سایت ویکی لیکس منتشر کرده، شرح دیدار فعالان اپوزیسیون شاه با نمایندگان سفارت ایالات متحده در تهران آمده است. در ۲۲ اکتبر ۱۹۷۸ (۳۰ مهر ۱۳۵۷) یک روز پس از سفر هیات ایرانی به پاریس برای دیدار با امام خمینی، ویلیام سالیوان سفیر آمریکا در تهران در تلگرافی مواضع نهضت آزادی و جبهه ملی ایران درباره برگزاری انتخابات آزاد را شرح داده است. در تلگرام روز ۱۳ نوامبر ۱۹۷۸ (۲۲ آبان ۱۳۷۷)، پیشنهاد اپوزیسیون برای کناره گیری محمدرضا شاه پهلوی مطرح شده است، با این اطمینان سالیوان که شاه این پیشنهاد را نخواهد پذیرفت.

***

اپوزیسیون وارد عمل می شود

۲۲ اکتبر ۱۹۷۸

خلاصه: در ۲۱ اکتبر یک هیات مشترک ایران را به مقصد پاریس ترک کرد تا با آیت الله خمینی دیدار کند. سخنگوی جبهه ملی تاکید کرد که احتمال ائتلاف وجود دارد، او حکومت ایران را فاسد خواند و از یک دولت «بی طرف» خواست تا بر انتخابات نظارت کند.

۱. روزنامه‌های صبح ۲۲ اکتبر از سفر مهندس مهدی بازرگان و ناصر میناچی به پاریس «به قصد مذاکره درباره مسائل مهم» با آیت‌الله خمینی خبر دادند. بازرگان جمعیت دفاع از آزادی و حقوق بشر (CDHRF) و همچنین نهضت آزادی است، میناچی نیز خزانه‌دار جمعیت دفاع از آزادی و حقوق بشر و همچنین از دوستان نزدیک آیت‌الله شریعتمداری است؛ به نظر می‌رسد که این دو به دنبال مصالحه سیاسی باشند. عضو هیات مدیره در صبح ۲۲ اکتبر به استمپل، مامور سفارت گفته است که جبهه ملی به طور دائم با [آیت‌الله] خمینی در تماس بوده و متوجه شده است که او در چند هفته اخیر از مواضعش کوتاه آمده است. منابع آگاه در جبهه ملی می‌گویند که حملات هفته گذشته [آیت‌الله] خمینی در پاریس به حزب توده تغییرات اساسی نسبت به مواضع پیشینش داشته است. [آیت‌الله] خمینی مواضعش نسبت به «حکومت اسلامی» را نیز تغییر داده و اکنون از حکومتی بر مبنای «عدالت اسلامی» یا «اصول اسلامی» سخن می‌گوید. منبع آگاه می‌گوید اگر این تغییر مواضع تایید شوند راه برای میناچی و بازرگان هموار می‌شود تا نوعی از همکاری میان [آیت‌الله] خمینی و رهبران مذهبی داخل ایران شکل بدهند. منبع آگاه عقیده داشت که این تیم می‌بایست موافقت ضمنی آیت‌الله خمینی را به دست بیاورد تا به آیت‌الله شریعتمداری اجازه داده شود که با حکومت ایران همکاری کند.

۲. توضیح: میناچی پیشتر به مامور سفارت گفته بود که این هیات تنها زمانی عازم پاریس خواهد شد که گروه شریعتمداری احساس کنند چیزی برای ارائه دارند. این، به اضافه مباحثی که نماینده نهضت آزادی در ۲۰ اکتبر مطرح کرده بود نشان می‌دهد که باید توافقات اولیه‌ای صورت پذیرفته باشد. اما از سوی دیگر از مصاحبه‌هایی که از [آیت‌الله] خمینی در پاریس منتشر می‌شود این طور به نظر نمی‌آید که او مایل به همکاری با رهبران داخلی باشد. از هرگونه گزارشی درباره موضع‌گیری‌های [آیت‌الله] خمینی در پاریس استقبال می‌شود.

۳. در ملاقات اخیر نماینده نهضت آزادی با نماینده سفارت در ۲۰ اکتبر، در مورد شورش‌های اخیر در کرمان (به گفته نماینده نهضت آزادی، طی این شورش ۲۰ نفر کشته و ۵۰ نفر زخمی شدند) و شهرهایی که در آن‌ها حکومت نظامی اعلام نشده است و همچنین نحوه برخورد ایالات متحده بحث کوتاهی در گرفت.

به نظر می‌رسید که دیدگاه نماینده نهضت آزادی در مورد امکان برگزاری انتخابات، کمتر از گذشته منفی است و زمانی که مامور سفارت بر این موضوع پافشاری کرد که چرا نهضت آزادی

از انتخابات استقبال نمی‌کند نماینده گفت که نهضت آزادی «شاید این امکان را در نظر بگیرد» تا «آزادی» انتخابات را تضمین کند. نماینده نهضت آزادی گفت که ادامه شورش‌ها واکنش نظامی به همراه خواهد داشت. مامور سفارت به اطلاع او رساند که سیاست ایالات متحده از اساس بر ضد حکومت‌های نظامی است و بر این موضوع تاکید کرد که اگر شرایطی فراهم شود تا حکومت به گزینه نظامی احتیاج پیدا نکند، اهداف نهضت آزادی و دیگر اپوزیسیون‌ها نیز تضمین می‌شود. نماینده نهضت آزادی اعلام کرد که مایل است در ۳۱ اکتبر ملاقات دیگری داشته باشند. (اما به سفر بازرگان به پاریس اشاره‌ای نکرد.) نماینده نهضت آزادی ابراز خوشحالی کرد که ایالات متحده همچنان بر انتخابات اصرار دارد و پس از آنکه طبق معمول دلایل ناکفایتی دولت شریف امامی را بر شمرد، این پیشنهاد را مطرح کرد که نهضت آزادی مایل است که یک دولت «بی‌طرف» بر انتخابات نظارت کند. (توضیح: ممکن است که در دیدار ۲۰ اکتبر، نماینده نهضت آزادی از سفر بازرگان به پاریس اطلاعی نداشته باشد ولی نگرش مثبت او نسبت به اشکال دیگری از فعالیت‌های سیاسی - به غیر از تظاهرات - نشان از انعطاف‌پذیری نهضت آزادی دارد.)

۴. در چند روز گذشته بیانیه‌های مختلفی با موضوعات یکسان توسط رهبران نهضت آزادی اعلام شدند:

یک. حکومت می‌باید به خطاهای گذشته خود اعتراف کند.

دو. انتخابات باید توسط کسانی برگزار شود که در فساد دوران گذشته نقشی نداشته‌اند.

سه. حکومت نظامی در ایران حاصلی جز فاجعه در بر نخواهد داشت.

بختیار به نماینده سفارت گفت فاکتور اصلی برای پیوستن جبهه ملی به انتخابات این است که کسانی که در گذشته نزدیک بر سر قدرت بوده‌اند در روند انتخابات نظارت نداشته باشند. دیگر مشکلات اساسی ایران متوقف کردن اعتصابات و ریشه‌کن ساختن فساد است. شاه می‌باید در مقابل مجلس حضور بیابد و به اشتباهات گذشته‌اش اعتراف کند و قسم یاد کند که به قانون اساسی پایبند خواهد بود و سلطنت مشروطه را بپذیرد. بختیار اذعان داشت که چنین کاری برای شاه بسیار مشکل است ولی گفت که سخنرانی شاه در مجلس در ۱۹ اکتبر که در آن از مقدمات تغییر و انتقال قدرت سخن گفت نشان می‌دهد که او تا چه حد در مقابل آنچه که اپوزیسیون لجاجت در پذیرفتن قانون اساسی می‌داند، عقب‌نشینی کرده است. به نظر بختیار بزرگترین مانع

بر سر انتخابات آزاد، تضمین حضور آزادانه اپوزیسیون است. او گزینه‌ای را پیشنهاد کرد که طبق آن یک ماه پیش از انتخابات دولت انتقالی به ریاست یک قاضی معتبر تشکیل شود.

۵. توضیح سفارت: بررسی فعالیت‌های اپوزیسیون در چند روز گذشته حاکی از آن است که گزینه «همکاری» میان حکومت ایران و نیروهای مرتبط با جبهه ملی هر روز جدی‌تر می‌شود. اگرچه پذیرفتن این همکاری برای دیگر رهبران اپوزیسیون مشکل است ولی همه با یکدیگر هم‌عقیده‌اند که اعتصاب مداوم و خشونت به سود کشور نیست. هم جبهه ملی و هم نهضت آزادی تاکید دارند که در شرایط حاضر موقعیت برای حضور کمونیست‌ها نیز فراهم است. هر دو ادعا می‌کنند که شواهدی در دست دارند که نشان می‌دهد هواداران حزب توده در دانشگاه‌ها و دیگر جاها - به خصوص در جبهه‌های کارگری - در پشت صحنه مشغول به کارند. هر اعتصابی در میان درخواست‌های اقتصادی، یک یا دو خواسته «سیاسی» نیز دارد. اگر در نتیجه دیدارهای پاریس [آیت‌الله] خمینی و رهبران اپوزیسیون، همکاری میان حکومت ایران و رهبران مذهبی صورت بگیرد، روند کاهش تنش آغاز می‌شود.

سالیوان

***

پیشنهاد اپوزیسیون برای آینده شاه

۱۳ نوامبر ۱۹۷۸

خلاصه: در دومین دیدار میناچی و دیگر رهبران اپوزیسیون، «همفکری» در زمینه شرایط سیاسی حال حاضر باعث شد تا موضع اپوزیسیون «مشخص شود» و دو سناریوی مختلف برای آینده شاه در نظر گرفته شود.

۱. لامبارکیس و استمپل، ماموران سفارت به اضافه کوهن و گریفن از *INF* با دکتر ناصر میناچی و هیات اجرایی جمعیت دفاع از آزادی و حقوق بشر، از جمله مهندس مهدی بازرگان از نهضت آزادی ایران، نویسنده برجسته علی‌اصغر حاج سید جوادی و رحمت‌الله مقدم رهبر نهضت رادیکال

در جمع حاضر بودند. پس از بررسی کارهای جمعیت دفاع از آزادی و حقوق بشر (که گزارش آن جداگانه ارائه خواهد شد)، این گروه اعلام کرد که نمی‌توان حقوق بشر را از «چارچوب جدید سیاسی» که در ایران در حال شکل‌گیری است مجزا دانست. مقدم گفت: «حقوق بشر تحت حکومت نظامی نمی‌تواند وجود داشته باشد.»

۲. گروه سپس به شرایط سیاسی کنونی پرداخت و پیشنهاد اپوزیسیون برای عزل شاه را ارائه کرد. لامبراکیس یک سؤال کلی مطرح کرد: آیا برای مذاکره دیر شده است؟ به نظر می‌رسد که شرایط حاضر فقط دو راه جلوی شاه می‌گذارد: یا دولت نظامی‌اش را بر سر کار نگاه دارد یا کناره‌گیری کند. اگر اپوزیسیون حاضر به مذاکره نشود شرایط به سمت زورآزمایی پیش خواهد رفت که به سود هیچ‌کدام از طرفین نخواهد بود. مقدم گفت که به غیر از سخنرانی شاه، حکومت ایران هرگز مسأله مذاکره با گروه‌های اپوزیسیون را اعلام نکرده است. او نظر باقی اعضای حاضر در جلسه را در این زمینه جویا شد.

۳. پس از سؤال دیگری که توسط گرفتن مطرح شد، بحث‌هایی در گرفت که مشخص کرد ایرانیان حاضرند تا پرسش‌های دیگری نیز مطرح شود. بازرگان و حاج سید جوادی میان خودشان بیشتر از میناچی و مقدم فارسی صحبت می‌کردند. گروه عنوان کرد که مایل هستند کسی میانجی شود تا پیشنهادات با شاه در میان گذاشته شود. میناچی گزینه دیگری را به زبان انگلیسی برای تمامی اعضای حاضر تشریح کرد: شاه شورای سلطنت تشکیل می‌دهد و تمامی امور را به این شورا می‌سپارد و سلطنت مشروطه شورایی خواهد بود و در عین حال ریاست ارتش را به مدت دو سال بر عهده دارد تا زمانی که انتخابات مجلس آزادانه انجام شود و دولت جدید به قدرت برسد و نایب‌السلطنه نیز سلطنت کند. ولیعهد ۲۰ ساله شده و شاه کناره‌گیری می‌کند. حاج سید جوادی گزینه سوم را مطرح کرد که شامل نکات زیر بود:

یک. یک دولت «قابل اطمینان» تشکیل شود.

دو. شاه بپذیرد که از سیاست کناره‌گیری کند.

سه. انتخابات آزادی برگزار شود که در نتیجه آن حکومت جدید بر سر کار بیاید و شاه سلطنت را به پسرش واگذار کند.

چهار. جلسات قانونی تشکیل شود تا برای آینده سلطنت تصمیم‌گیری شود. در ادامه این مطلب بحثی شکل نگرفت.

۴. میناچی گفت رهبران اپوزیسیون حاضرند باز هم نزد [آیت‌الله] خمینی بروند و تأیید سه مرجع اصلی مذهبی در قم (شریعت‌مداری، مرعشی، گلپایگانی) را کسب کنند. اگر شاه با این پیشنهاد موافقت کند آن‌ها به پاریس باز خواهند گشت. میناچی اضافه کرد اگر این گزینه پذیرفته شود، متقاعد ساختن [آیت‌الله] خمینی مشکل خواهد بود ولی آن‌ها تمام تلاششان را خواهند کرد. میناچی بار دیگر ما را تحت فشار قرار داد تا پیشنهاد اپوزیسیون را با شاه مطرح کنیم. میناچی در پاسخ به این سؤال که چرا اپوزیسیون این کار را انجام نمی‌دهد گفت که برای اپوزیسیون یافتن کانال ارتباطی بسیار مشکل است؛ حمایت ایالات متحده و بریتانیا می‌تواند تأثیر بسیار زیادی داشته باشد. او گفت که اپوزیسیون در واقع از واکنش شاه در برابر پیشنهاد کناره‌گیری می‌ترسد. پیشنهادی که به صورت مستقیم و بدون آماده‌سازی قبلی در برابر او گذاشته شود.

۵. این سؤال مطرح شد که آیا اپوزیسیون این احتمال را در نظر گرفته که شاه به پیشنهادشان پاسخ نظامی دهد؟ گروه این مساله را منتفی دانست و گفت که موافقت شاه به همراه حضور نمایندگان ارتش در شورای سلطنت این مشکل را حل خواهد کرد. از میناچی سؤال شد که چرا مطمئن است که می‌توان [آیت‌الله] خمینی را متقاعد کرد تا موضعش را تغییر دهد. میناچی پاسخ داد که [آیت‌الله] خمینی موضعش را تغییر نخواهد داد ولی می‌پذیرد که با کارهای دیگران در ایران مخالفت نکند. سؤال بعدی این بود که آیا اپوزیسیون می‌تواند به وعده‌اش عمل کند و صلح را به ایران بازگرداند، میناچی پاسخ داد که مطمئن است رهبران مذهبی از عهده این کار بر می‌آیند، اما اندکی بعد اضافه کرد که عوامل دیگری در درگیری‌های محلی وجود دارند که ممکن است ایجاد مزاحمت کنند. در حقیقت، هر چقدر که بحران‌های کنونی ادامه بیاید احتمال اینکه این عوامل از کنترل خارج شوند بیشتر خواهد شد. گروه معتقد است که «مردم» تغییرات انقلابی می‌طلبند. حتی اگر رهبران میانه‌رو به تغییرات اندکی راضی شوند، به احتمال زیاد نخواهند توانست مردم را راضی کنند و در نتیجه شکست خواهند خورد.

۶. توضیح: این حقیقت که گروه در حضور ما «افکارشان را جمع‌بندی می‌کردند» و به دنبال راه‌حل جدید می‌گشتند تا گزینه‌هایی برای جایگزینی شاه بیابند، مایه تعجب بود. این افراد به دلیل میانه‌رو بودنشان، به طور قطع در پی یافتن راه‌حل‌های قانونی بودند. آن‌ها تکرار می‌کردند

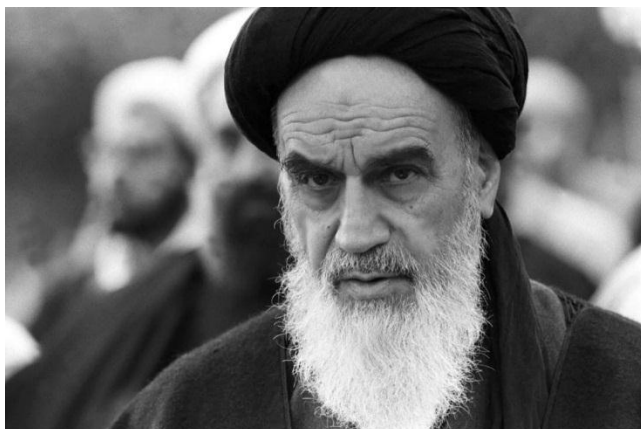
که از لحاظ استراتژیک، ثبات در ایران به سود غرب و ایالات متحده است. آن‌ها امیدوار هستند که ایالات متحده و انگلیس نسبت به جریان حاکم احساس خطر کرده و از راه‌حل مذاکره پشتیبانی کنند. شاه چندین بار اعلام کرده که اگر نگران آینده مملکت نبود ایران را ترک می‌کرد، آن‌ها متوجه این موضوع شده‌اند و می‌گویند که طرح پیشنهادی‌شان گذار قانونی حکومت را تضمین می‌کند.

۷. همانطور که در تلگرام قبلی گفته شد ما اطمینان داریم که شاه پیشنهاد کناره‌گیری را نخواهد پذیرفت. این موضوع در مورد پیشنهاد آنکه پشت صحنه بماند و نقش مشاور را داشته باشد نیز صدق می‌کند. همه چیز به پیروزی یا شکست دولت نظامی او بستگی دارد. اگر شکست بخورد با واقعیت تلخی روبرو شده و مجبور خواهد شد تا از مواضعش عقب‌نشینی کند. اما اگر موفق شود در طول زمان مطالبات اپوزیسیون را محدود خواهد کرد، اگرچه این موضوع اپوزیسیون را به سمت ناامیدی افراطی پیش خواهد راند.

سالیوان

مردم به زودی جذب آیت‌الله خمینی خواهند شد

پیش‌بینی سفیر آمریکا دربارهٔ نظام پهلوی

ویلیام سالیوان، آخرین سفیر ایالات متحده در تهران، در روز ۲۱ سپتامبر ۱۹۷۸ (۳۰ شهریور ۱۳۵۷) با اشاره به مشکلات فراروی محمدرضا شاه پهلوی، پیش‌بینی کرده بود «مردم ناراضی به زودی جذب رهبری آیت‌الله خمینی خواهند شد، کسی که خواستار سرنگونی شاه و نابودی نظام کنونی است.»

متن کامل گزارش محرمانه سالیوان که سایت ویکی لیکس به تازگی منتشر کرده، آن ناآرامی‌ها را نشان از طغیانی می‌داند که هر لحظه ممکن است جامعه را فرا بگیرد.

***

روزهایی سخت مقابل شاه و ایران

تاریخ: ۲۱ سپتامبر ۱۹۷۸

۱. طی چند روز گذشته، در حالی که شرق کشور درگیر زلزلهٔ فاجعه‌باری بود، مجلس به دولت جدید رای اعتماد داد و قانون حکومت نظامی را به مدت شش ماه تصویب کرد. به استثنای برخی ناآرامی‌ها در گوشه و کنار کشور، آرامش به شهرها بازگشته است؛ اما شاه و دولت در آینده با مشکلات عدیده‌ای مواجه هستند.

۲. دولت وظیفه پیچیده‌ای دارد، باید اقتدارش را ثابت کند و در عین حال سیاست‌هایی را اتخاذ کند که رضایت عمومی را با خود به همراه بیاورند. به این منظور باید به سوی لیبرالیزه شدن گام بردارد و عرصه‌ای را فراهم کند که تمامی گروه‌های سیاسی دموکرات بتوانند در آن نقش ایفا کنند. علاوه بر این باید با تمامی گروه‌هایی که خواستار براندازی رژیم بودند آشتی کند. اگر در این مهم شکست بخورد، پیش‌بینی می‌شود که با اتمام دوره حکومت نظامی و آغاز روند لیبرالیزه کردن کشور، ناآرامی‌های گذشته از سر گرفته شده و همان دور باطل سرکوب نظامی آغاز گردد. این روند نتایج شومی برای شاه و خاندان سلطنتی به همراه خواهد داشت.

۳. برنامه لیبرالیزاسیون شاه در دو سال گذشته فاقد عمومیت بود و تصمیمات به طور اتفاقی اتخاذ می‌شدند. اتفاقات رخ داده باعث شدند تا دو مسأله قانونی از نو مطرح شوند: استقلال نخست‌وزیر و کابینه‌اش به عنوان نمایندگانی که به مجلس پاسخگو هستند و اقتدار روحانیون شیعه به عنوان گروه‌های سنتی حامی مردم برای استحقاق حقوق از دست رفته‌شان. پیشتر جدال برای حل این دو مسأله به نفع شاه تمام شده بود، نخستین بار با سرکوب مصدق و محدود کردن جانشینان او در دهه ۱۹۵۰، بار دیگر در زمان سرکوب انبوهی از حامیان آیت‌الله خمینی در سال ۱۹۶۳. در طول تابستان گذشته شاه نشان داد تا مایل است بخشی از قدرت را به نخست‌وزیر و مجلس واگذار کند، حرکتی در راستای لیبرالیزاسیون که به انتخابات آزاد مجلس در ماه ژوئن انجامید. شاه و دولت آموزگار اما توجه چندانی به روحانیون شیعه و ناراضی‌های مردمی در این زمینه نشان ندادند.

۴. نتیجه آنکه روحانیون از روش سنتی با چندین سده قدمت، استفاده کردند و توده مردم را فراخواندند. دو آیت‌الله میانه‌رو که دنباله‌روی آیت‌الله شریعتمداری در قم بودند (آیت‌اللهی که با جبهه ملی و سیاستمداران مشروطه‌خواه - که محبوبیت داشتند ولی قدرتی در دست نداشتند - همراه بود) و از سوی دیگر ائتلاف روحانیون اسلام‌گرا و تندرو به رهبری آیت‌الله خمینی در عراق (گزارش‌ها نشان می‌دهند که او بانفوذ است و تروریست‌ها و کریپتو کمونیست‌ها و چپ‌گرایان تندرو نیز به او کمک می‌کنند)، قشر عظیمی از فرودستان جامعه پیرو او هستند و از مشکلات اقتصادی و اجتماعی‌شان نزد او شکایت می‌برند. فساد، نابرابری و افزایش انتظارات همگی مشکلاتی هستند زایده برنامه‌های توسعه اقتصادی و اصلاحات اجتماعی غرب‌گرایانه شاه که از سال ۱۹۶۳ آغاز شده است. از آنجایی که مردم ناراضی چیز زیادی برای از دست دادن ندارند و

از آنجایی که کار چندانی از روحانیون میانه‌رو بر نمی‌آید، این گروه به زودی جذب رهبری آیت‌الله خمینی خواهند شد، کسی که خواستار سرنگونی شاه و نابودی نظام کنونی است.

۵. افراط گرایی باعث نگرانی شمار بسیاری از شهروندان و سیاستمداران طرفدار شاه شده است، هراس آن می‌رود که با سقوط سلطنت ناآرامی تمام کشور را فرا بگیرد. با این وجود رهبران میانه‌رو با تندروها همکاری کردند تا با ترساندن شاه امتیاز بیشتری از او بگیرند. شریعتمداری تسلیم چپ‌ها نشد و حامیانش را به تندروها واگذار نکرد. نتیجه آنکه تمامی جریان‌های مخالف به یکدیگر پیوستند و شاه را نشانه رفتند.

۶. همانطور که در پاراگراف‌های پیشین هم گفته شد، گروه‌های اپوزیسیون بر خلاف ظاهر، در عمل با یکدیگر متحد نیستند. از آن مهم‌تر، مسأله مواجهه با اپوزیسیون امری ساده و پیش پا افتاده‌ای نیست. برای نمونه عده‌ای در دولت فکر می‌کنند که با زندانی کردن سیاستمداران اپوزیسیون و برخی از روحانیون مخالف حکومت به جرم توطئه و خرابکاری می‌توان این مشکل را از پیش پا برداشت. اما ناظران خبره، از جمله شاه، معتقدند که در شرایط حاضر امکان دستگیری روحانیون رده بالا همچون [آیت‌الله] خمینی و شریعتمداری وجود ندارد و به هر حال در صورت دستگیری آن‌ها روحانی دیگری جایگزین دستگیرشدگان خواهد شد. راه‌حل این است که ریشه نارضایتی‌ها شناسایی شده و در عین حال به برنامه‌های دولتی مهلت داده شود تا تاثیر خود را بگذارند.

۷. در راستای اجرای این عملیات و آرام کردن مخالفان، شاه دستور داد تا برخی از وزرای پیشین به جرم فساد دستگیر شوند. بر خلاف انتظار، این دستگیری‌ها نتیجه زیان‌بخشی داشتند، عملیات به دست ساواک و در زمان حکومت نظامی صورت گرفت و مدارک و شواهد کافی برای محاکمه در دادگاه در دست نبود. بسیاری از طرفداران و مخالفان شاه از این حرکت انتقاد و او را محکوم کردند که زیردستانش را به چنگال گرگ انداخته است در حالی که شخص شاه مسئول تمام سیاستگذاری‌های دولت در ۱۵ سال گذشته و پیش از آن است.

۸. اما مشکلی که همچنان می‌بایست حل شود این است که آیا در عرض شش ماه، دولت می‌تواند حکومت نظامی را پایان دهد و قانون لیبرالیزاسیون را به پیش ببرد، در این دوره می‌تواند ایرانیان را متقاعد سازد که صادقانه به دنبال برطرف کردن علل نارضایتی‌هاست و اپوزیسیون را آرام کرده، آن‌ها را منزوی ساخته و از فراخوان عمومی آن‌ها برای سرنگونی حکومت جلوگیری به

عمل بیاورد. مهار کردن شاه و تشریفات اداری او برای جلب رضایت شورشیان بسیار مشکل خواهد بود.

۹. از سوی دیگر رهبران سیاسی - موافق یا مخالف حکومت کنونی - امیدوارند به واسطه تغییرات اساسی لیبرالیزاسیون، خود را سازماندهی کرده و در نهایت در انتخابات آزادی شرکت کنند که به دستور شاه انجام می‌شود. تاکنون، اکثر آنها ابزار اندکی برای رقابت انتخاباتی در اختیار دارند. در نتیجه این خطر آنها را تهدید می‌کند که توسط تنها نیروی سیاسی حال حاضر ایران - اپوزیسیون افراط گرای اسلامی - از میان برداشته شوند.

۱۰. این شرایطی است که در آینده کوتاه مدت گریبانگیر شاه و حکومت اوست. پایه‌های اصلی کشور دست نخورده باقی مانده اما ناآرامی‌های اخیر، همچون زمین‌لرزه‌های استان‌های شرق کشور، نشان از طغیانی دارد که هر لحظه ممکن است جامعه را فرا بگیرد. سفارت در پیام‌های بعدی سعی خواهد کرد تا توان نیروهای مختلف، روش عملکردی که ممکن است پیش رو بگیرند و فعل و انفعالات آنها را ارزیابی کند.

سالیوان

متن انگلیسی اسناد ویکی لیکس

English text Wikileaks documents

OPPOSITION'S PLAN FOR SHAH'S ABDICATION

OPPOSITION'S PLAN FOR SHAH'S ABDICATION

Date: 1978 November 9, 00:00 (Thursday)	Canonical ID: 1978TEHRAN11035_d
Original Classification: CONFIDENTIAL	Current Classification: UNCLASSIFIED
Handling Restrictions EXDIS - Exclusive Distribution Only	Character Count: 5850
Executive Order: X3	Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE
TAGS: IR - Iran PAHLAVI, MOHAMMAD REZA - Mohammad Reza Pahlavi PINS - Political Affairs--Internal Security	Concepts: GOVERNMENT OVERTHROW OPPOSITION PARTIES PARTY LINE POLITICAL SITUATION POLITICAL STABILITY REPORTS
Enclosure: -- N/A or Blank --	Type: TE - Telegram (cable)
Office Origin: -- N/A OR BLANK --	Archive Status: Electronic Telegrams
Office Action: ACTION SS - EXECUTIVE SECRETARIAT, DEPARTMENT OF STATE	
From: IRAN TEHRAN	Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014
To: SECRETARY OF STATE	

1. CIVIL RIGHT-RELIGIOUS OPPOSITION LEADER MINATCHI APPROACHED BRITISH AMBASSADOR NOV 4 AND HAD FOLLOW-UP MEETING WITH BRITISH HEAD OF CHANCERY YESTERDAY, NOV 8, TO PRESENT PLAN FOR CONSTITUTIONAL SOLUTION OF PRESENT SITUATION. MINATCHI REPEATED ELEMENTS OF HIS PLAN TO POL COUNS NOV 9 AFTER BRITISH BRIEFED US ON THE APPROACH.

2. SOLUTION VISUALIZES ABDICATION AND DEPARTURE OF THE SHAH. REGENCY COUNCIL HEADED BY QUEEN OR SOMEONE ELSE THE SHAH MIGHT APPOINT WOULD BE FLESHED OUT WITH AT CONFIDENTIAL
CONFIDENTIALTEHRAN 11035 100639Z

LEAST FOUR CIVILIAN AND THREE MILITARY. AMONG THE CIVILIANS WOULD BE REPRESENTATIVES OF POLITICAL PARTIES AS WELL AS, POSSIBLY, PRIME MINISTER AND CHIEF OF PARLIAMENT. THREE MILITARY WOULD INCLUDE RETIRED GENERALS SUCH AS JAM, GARZAN, MADANI, OR AKHAVI. THEIR PRESENCE IS INTENDED TO MAINTAIN COOPERATION OF THE MILITARY IN THIS PROCESS. ELECTIONS FOR CONSTITUENT ASSEMBLY WOULD FOLLOW

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014 Sheryl P. Walter

Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014 SHORTLY, AND IT WOULD MEET TO DECIDE WHETHER ANY ARTICLES OF THE CONSTITUTION NEEDED AMENDMENT.

3. MINATCHI NOTED THERE HAS BEEN TALK OF REFERENDUM ON CONTINUATION OF MONARCHY, BUT OPPOSITION DID NOT LIKE THE IDEA GIVEN PAST EXPERIENCE IN IRAN. CONSTITUENT ASSEMBLY WOULD BEGIN WITH 1906 CONSTITUTION AND SEE WHAT IS NECESSARY TO ADD OR CHANGE.

*4. HAVING JUST RETURNED FROM QOM, MINATCHI SAID HE HAS OBTAINED AGREEMENT OF SHARIAT-MADARI AND HIS FELLOW AYATOLLAHS GOLPAYEGANI AND MARASCHI TO THESE PROPOSALS. HE HAS ALSO OBTAINED AGREEMENT OF BAZARGAN (WITH WHOM MINATCHI IS VERY CLOSE) AND EXPECTED OTHERS SUCH AS SANJBAI TO FALL QUICKLY INTO LINE, AS THIS REPRESENTED WHAT THEY WANTED. WHEN POL COUNS SUGGESTED THIS REPRESENTS CONSIDERABLE HARDENING IN THE POSITION OF THE MODERATE OPPOSITION (KHOMENI ASIDE), MINATCHI ONLY PARTIALLY ADMITTED IT DID. HE SAID SHARIAT-MADARI AND OTHERS HAVE BEEN TALKING ABOUT APPLYING 1906 CONSTITUTION. TECHNICALLY, THIS DOES NOT INCLUDE LATER AMENDMENTS. IT IS 1925 AMENDMENT WHICH SPEAKS OF PERPETUAL REIGN BY PAHLAVI DYNASTY. HE ALSO ADMITTED IT WAS AMENDMENTS THAT INCLUDE PROVISION FOR FIVE MULLAHS TO APPROVE ALL ACTS OF PARLIAMENT. THUS, MINATCHI IMPLIED THAT SHARIAT-MADARI HAS BEEN TALKING ABOUT AN END TO THE PAHLAVI DYNASTY
CONFIDENTIAL CONFIDENTIAL*

PAGE 03

TEHRAN 11035 100639Z

ALL ALONG.

5. MINATCHI WAS QUITE CLEAR THAT HE WAS PRESENTING THIS PLAN TO BRITISH AND US, SO THAT THE TWO AMBASSADORS COULD PRESENT IT TO THE SHAH AND URGE THAT HE ACCEPT IT. OPPOSITION WAS PREPARED TO PUT PROPOSAL TO THE SHAH DIRECTLY, BUT ONLY AFTER BRITISH AND AMERICANS HAD REPAIRED HIM FOR IT. HE IS A STONG DICTATOR, MINATCHI SAID, AND WOULD CERTAINLY DISMISS PLAN OUT OF HAND IF OPPOSITION PRESENTED IT TO HIM FIRST. SINCE SHAH RELIES HEAVILY ON CONTINUING SUPPORT FROM USG AND BRITISH, HIS CONSIDERATION OF THE PROPOSAL WOULD BE GREATLY FACILITATED IF THOSE GOVTS SHOWED SUPPORT FOR IT. OPPOSITION WISHED REASSURE USG AND UK THAT IT CONSIDERS THEM ITS FRIENDS TOO, AND RECOGNIZES THEY HAVE BASIC INTERESTS TO PROTECT IN IRAN.

6. POL COUNS SAID HE WAS HAPPY TO HAVE PLAN SPELLED OUT IN THIS DETAIL AND WOULD OF COURSE REPORT IT TO AMBASSADOR AND WASHINGTON. HE THOUGHT BRITISH HEAD OF CHANCERY HAD GIVEN PRELIMINARY NEGATIVE REACTION, WHICH IN ALL HONSESTY POL COUNS THOUGH WOULD BE USG REACTION TOO. MINATCHI WAS AWARE THAT HE WAS ASKING US AND UK

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014 TO INTERVENE IN INTERNAL

POLITICALPROCESS IN IRAN. HE DOUBTED US AND UK GOVTS WOULD WISH TO DO SO, OR TO UNDERTAKE THE RESPONSIBILITY SUCH A STEP WOULD ENTAIL IN GUARANTEEING A SATISFACTORY OUTCOME FROM THEPOINT OF VIEW FOM ALL PARTIES CONCERNED, AND THE IRANIAN PEOPLE. BEYOND THAT HE ONLY VENTURED TO SAY, IN A PERSONAL WAY, THAT THE PROPOSAL SEEMED TO HIM ILL-TERMED WITH THE SHAH HAVING BEEN UNABLE TO CONCLUDE NEGOTIATIONS FOR A COALITION GOVT ONLY A FEW DAYS AGO, AND HAVING AUTHORIZED INSTALLATION OF A MILITARY GOVT, PROPOSAL SEEMS TO BE EITHER TOO EARLY OR TOO LATE. MINATCHI SMILED HIS UNDERSTANDING AND DID NOT TAKE ISSUE.

7. COMMENT: PROPOSAL AS IT STANDS AMOUNTS OF COURSE

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 04

TEHRAN 11035 100639Z

TO POLITE INVITATION THAT SHAH SURRENDER. IT INCORPORATES ALL ELEMENTS OF BEST POSSIBLE RESULT FROM OPPOSITION'S POINT OF VIEW. AT THE SAME TIME, THERE IS LITTLE INDICATION OPPOSITION IS PREPARED TO NEGOTIATE BACK FROM THIS PROPOSAL VERY MUCH. WE CANNOT FORESEE SHAH GIVING IT SERIOUS CONSIDERATION UNLESS MILITARY GOVT FAILS TO REESTABLISH LAW AND ORDER AND HE IS LEFT WITHOUT ANY OTHER VIABLE OPTIONS IN HIS DESIRE TO MAINTAIN STABILITY IN IRAN.

SULLIVAN

CONFIDENTIAL

NNN

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014 Sheryl P. Walter*

*Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review
20 Mar 2014*

MINATCHI ON SADIQI'S ATTEMPTS TO FORM GOVERNMENT SUMMARY: MINATCHI CONFIRMED THAT ENG MEHDI BAZARGAN AND LIBERATION MOVEMENT (LMI) ARE DISCREETLY SUPPORTING

Date: 1978 December 27, 00:00
(Wednesday)

Canonical ID: 1978TEHRAN12652_d

Original Classification: CONFIDENTIAL

Current Classification: UNCLASSIFIED

Handling Restrictions LIMDIS - Limited Distribution Only

Character Count: 7408

Executive Order: R4 19981227 STEMPEL, J D

Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE

TAGS: IR - Iran | PGOV - Political Affairs--
Government; Internal Governmental
Affairs | PINS - Political Affairs--
Internal Security | PORS - Political
Affairs--Public Order and Safety |
SADIQI, GHOLAM HOSSEIN

Concepts: FORM OF GOVERNMENT |
POLITICAL LEADERS

Enclosure: DG ALTERED

Type: TE - Telegram (cable)

Office Origin: -- N/A OR BLANK --

Archive Status: Electronic Telegrams

Office Action: ACTION NEA - BUREAU OF NEAR EASTERN
AND SOUTH ASIAN AFFAIRS

From: IRAN TEHRAN | TEHRAN OR-P

Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released
US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014

To: DEPARTMENT OF STATE

**1. DR. NASSER MINATCHI MET WITH EMBOFF STEMPEL AT
HOSSEIN CONFIDENTIAL**

CONFIDENTIAL

PAGE 02

TEHRAN 12652 01 OF 02 271516Z

**IYEH ERSHAD OFFICE DEC 27 FOR REVIEW OF PRESENT
SITUATION. IN RESPONSE TO EMBOFF'S QUESTION,
MINATCHI SAID BOTH LMI AND CDHRF WERE TACITLY
SUPPORTING SADIQI EFFORTS TO FORM A GOVERNMENT.
ENG BAZARGAN HAD MET WITH SADIQI DEC 23 TO TELL HIM
HE WOULD NOT RPT NOT SERVE IN NEW GOVERNMENT, BUT
TO ENCOURAGE HIM TO CONTINUE WITH PROCESS.
MINATCHI SAID BAZARGAN GROUP BELIEVES IT HAS
KHOMEINI'S AGREEMENT NOT TO**

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

UPSET APPLE CART IF SADIQI IS SUCCESSFUL. MINATCHI THOUGHT SADIQI WOULD BE ABLE TO FORM GOVERNMENT AND HAD ALREADY PICKED MOST, IF NOT ALL, OF HIS CABINET. MINATCHI SAID HE KNEW OF ONLY TWO SELECTIONS: MOHSEN PEZESHKPOUR, PAN IRANIST OPPOSITION LEADER IN MAJLES, FOR JUSTICE MINISTER; AND DR. HAMID MOWLAVI, PROMINENT ACADEMIC, FOR COMMERCE MINISTER.

2. ACCORDING TO MINATCHI, SADIQI WANTS TO FOLLOW "MOSSADEQ PRECEDENT" AND GET PARLIAMENTARY APPROVAL OF HIS GOVERNMENT BEFORE GETTING IMPERIAL FARMAN FROM SHAH. MINATCHI THOUGHT IT WAS POSSIBLE MATTER WAS BEING DISCUSSED IN PARLIAMENT IN TODAY'S PRIVATE SESSION. (COMMENT: OTHER SOURCES ARE LESS CERTAIN THAT CABINET BUILDING IS THAT FAR ALONG AND BELIEVE SADIQI HAS ASKED FOR MORE TIME TO GET CABINET TOGETHER. PARLIAMENTARY SOURCES SAY TODAY'S SESSION WAS JUST GENERAL DISCUSSION OF PRESENT SITUATION, AND SECOND PRIVATE SESSION WILL BE SET FOR NEXT WEEK.)

3. EMBOFF ASKED IF SUPPORT FOR SADIQI EFFORT WENT AS FAR AS BEING WILLING TO HELP HALT WAVE OF STRIKES NOW PARALYSING IRAN. MINATCHI WAFFLED ON THIS ONE, FIRST SAYING THAT STRIKES WOULD CONTINUE, BECAUSE "PEOPLE WANTED SHAH TO GO; NOT EVEN KHOMEINI WOULD GET POPULAR SUPPORT AS PM IF SHAH REMAINED." (COMMENT: MINATCHI IN GENERAL WAS HARDER ON "SHAH MUST GO" THEME THIS TIME THAN PREVIOUSLY.)

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03

TEHRAN 12652 01 OF 02 271516Z

HOWEVER, MINATCHI ALSO SAID THAT IF NEW GOVERNMENT GOT OFF TO GOOD START AND GOT TROOPS OFF THE STREETS, THINGS WOULD BE BETTER AND THERE WOULD BE FEWER RIOTS. HOWEVER, MINATCHI SAID, SADIQI GOVERNMENT WAS NOT THE FINAL SOLUTION TO IRAN'S PROBLEMS; SHAH WOULD STILL HAVE TO GO. EMBOFF AND MINATCHI AGREED SADIQI EFFORT WOULD BE BETTER THAN VIOLENCE, AND IN RESPONSE TO DIRECT QUESTION BY MINATCHI, EMBOFF SAID HE THOUGHT THERE WAS NO RPT NO CHANCE THAT EITHER ALTERNATIVE WHICH INCLUDED REGENCY COUNCIL AND SHAH'S LEAVING COUNTRY WOULD BE ACCEPTABLE, EVEN IF KHOMEINI AGREED TO THEM. MINATCHI SAID HE THOUGHT HARD-LINE MILITARY SOLUTION WOULD THEN BE TRIED AND CAUSE LOTS OF BLOODSHED. EMBOFF SAID U.S. DID NOT WANT TO SEE THIS HAPPEN; THAT IS WHY WE FAVORED COALITION GOVERNMENT AND COMPROMISE. MINATCHI NOTED THAT SADIQI EFFORT WAS JUST SUCH AN IDEA AND AGREED WITH EMBOFF THAT IF IT WORKED, IT MIGHT MOVE SITUATION AWAY FROM CONFRONTATION AND TOWARD POLITICS. MINATCHI THEN PAUSED AND ADDED THAT SADIQI COULD HELP SITUATION A BIT BUT WOULD NOT BE THE LONG-RUN ANSWER. ONE POINT OF SADIQI'S PROGRAM, HOWEVER, WOULD BE EARLY ELECTIONS--DISSOLUTION OF PARLIAMENT WITHIN TWO MONTHS AND ELECTIONS "FAIRLY QUICKLY" THEREAFTER. NEW

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

MAJLES COULD THEN DEAL WITH QUESTION OF MONARCHY.

4. WHEN EMBOFF PRODDER MINATCHI ABOUT CURRENT SPATE OF DEMONSTRATIONS, MINATCHI SAID HAPPILY THAT THESE WERE ALL RELIGIOUS GROUPS. EMBOFF THEN QUERRIED WHY U.S. EMBASSY HAD BEEN SINGLED OUT DEC 24 FOR SPECIAL ATTENTION? STARTLED, MINATCHI AT FIRST ASKED IF WE WERE CERTAIN THESE WERE NOT SAVAK AGENTS AND WHEN TOLD THAT WOULDN'T WASH, ADMITTED THAT "NOT ALL" RELIGIOUS GROUPS WERE REALLY UNDER FIRM CONTROL. HE FLATLY DENIED THAT RELIGIOUS GROUPS HAD ANYTHING TO DO WITH RECENT ASSASSINATIONS IN AHWAZ ANB SAID THESE HAD TROUBLED CDHRF. EMBOFF NOTED

CONFIDENTIAL

NNN

CONFIDENTIAL

PAGE 01

TEHRAN 12652 02 OF 02 271507Z

ACTION NEA-07

INFO OCT-01 SS-14 ISO-00 NEAE-00 SSO-00 NSCE-00 INR-05

INRE-00 CIAE-00 NSAE-00 SES-01 SAA-01 SSM-01 SP-02

L-01 USSS-00 CA-01 HA-02 DOEE-00 SOE-01 DOE-01

PM-03 DODE-00 TRSE-00 OMB-01 EB-01 OC-01 CCO-00 MCT-01
/045 W

-----022802 271524Z /43

O 271414Z DEC 78

FM AMEMBASSY TEHRAN

TO SECSTATE WASHDC NIACT IMMEDIATE 2460

C O N F I D E N T I A L SECTION 02 OF 02 TEHRAN 12652
LIMDIS

THAT THEY TROUBLED US, TOO. (COMME

NT: MINATCHI IS

USUALLY NOT VERY WELL INFORMED ON "OPERATIONAL" MATTERS, BUT IT WAS CLEAR THAT HE IS EVEN MORE NERVOUS NOW THAN PREVIOUSLY ABOUT PROSPECTS OF VIOLENT ACTS BEYOND CONTROL OF "THE MOVEMENT.")

5. MINATCHI SAID KHOMEINI HAD INDEED ISSUED EDICT CALLING FOR THE FAITHFUL TO KILL ANYONE WHO ATTACKED RELIGIOUS DEMONSTRATORS WITH CLUBS OR WEAPONS (A CLEAR REFERENCE TO RECENT PRO-SHAH DEMONSTRATORS). THIS HAD THE FORCE OF LAW, COMING FROM ONE WITH KHOMEINI'S RELIGIOUS AUTHORITY. EMBOFF COMMENTED THAT THIS SEEMED AN EXTREME REACTION IN VIEW OF POTENTIAL PROBLEMS IT COULD CAUSE. MINATCHI

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

ADMITTED THIS, BUT SAID THIS SITUATION WAS WHAT MADE PRESENT CONDITIONS IN IRAN SO EXPLOSIVE--KHOMEINI HAD BOTH RELIGIOUS AND POLITICAL POWER TO WIELD AGAINST SHAH. IN 1953 SHAH HAD SUPPORT OF RELIGIOUS ESTABLISHMENT. CONDITIONS NOW WERE DIFFERENT. CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 02 TEHRAN 12652 02 OF 02 271507Z

*6. CONVERSATION ENDED WITH MUTUAL EXPRESSIONS OF
HOPE THAT VIOLENCE WOULD NOT DOMINATE POLITICS.
SULLIVAN*

CONFIDENTIAL

NNN

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

ABADAN THEATER DISASTER ROUNDUP

ABADAN THEATER DISASTER ROUNDUP

Date: 1978 August 22, 00:00 (Tuesday)	Canonical ID: 1978TEHRAN08012_d
Original Classification: CONFIDENTIAL	Current Classification: UNCLASSIFIED
Handling Restrictions -- N/A or Blank --	Character Count: 5152
Executive Order: GS	Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE
TAGS: IR - Iran PINS - Political Affairs-- Internal Security	Concepts: ARSON BUILDINGS FIRES MOTION PICTURES RELIGIOUS GROUPS
Enclosure: DG ALTERED	Type: TE - Telegram (cable)
Office Origin: -- N/A OR BLANK --	Archive Status: Electronic Telegrams
Office Action: ACTION NEA - BUREAU OF NEAR EASTERN AND SOUTH ASIAN AFFAIRS	
From: IRAN TEHRAN	Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014
To: AFGHANISTAN KABUL PAKISTAN ISLAMABAD SECRETARY OF STATE TURKEY ANKARA UNITED KINGDOM LONDON	

SUMMARY: TEHRAN PRESS AUGUST 21-22 GIVES LAVISH COVERAGE TO AUGUST 19 FIREBOMBING OF REX THEATER, ABADAN. DEATH TOLL UNOFFICIALLY STANDS AT 430. DETAILS STILL UNCLEAR. OFFICIALS SAY TERRORISTS POURED GASOLINE ON ALL SIDES OF THEATER, THEN IGNITED IT, BUT SOME WITNEESSES HEARD AN EXPLOSION. PRESS REPORTS EXPRESSIONS OF CONDOLENCE AND OUTRAGE. OPPOSITION LEADERS SUSPICIOUS, BUT HOLDING OFF PUBLIC COMMENT. END SUMMARY.

1. TEHRAN PRESS OF AUGUST 21-22 DEVOTES BANNER HEADLINES AND NUMEROUS PHOTOS TO DISASTROUS FIRE IN REX THEATER, ABADAN (REFTELS). FIREMEN FOUND 377 BODIES INSIDE, AND DEATH TOLL HAS UNOFFICIALLY RISEN TO 430. IT WILL PROBABLY

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 02

TEHRAN 08012 221313Z

RISE STILL HIGHER, SINCE ESTIMATES OF THE THEATER AUDIENCE RANGE FROM 600 TO 700, AND ONLY TWENTY TO FORTY PPLE ARE THOUGHT TO HAVE ESCAPED WITHOUT INJURY. AUTHORITIES DO NOT KNOW HOW MANY ATTENDED FILM BECAUSE CHILDREN WERE ADMITTED FREE.

2. FIRE STARTED ABOUT 2145, SHORTLY AFTER PERSIAN LANGUAGE

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

FILM BEGAN. MOST REPORTS STATE ARSONISTS POURED GASOLINE AROUND BUILDING, WAITED FOR IT TO SEEP INSIDE, THEN LIGHTED IT. SOME SURVIVORS, HOWEVER, REMEMBER HEARING EXPLOSION BEFORE FLAMES BROKE OUT. WITNESSES AGREE THEATER WAS ALMOST IMMEDIATELY ENGULFED IN FLAME. CROWD RAN FOR ONLY EXIT AND FOUND DOOR LOCKED. DOORKEEPER SAID IT WAS LOCKED TO PREVENT TERRORIST ATTACK. (SAME FILM WAS SUBJECT OF BOMBING INCIDENT TWO MONTHS AGO.) FIREMEN COULD NOT CONTROL BLAZE UNTIL 0200. THEN THEY COULD ONLY RETRIEVE BODIES.

3. POLICE REPORT TEN ARRESTS, INCLUDING THREE PEOPLE WHO HAD EXPLOSIVES IN THEIR POSSESSION, BUT DO NOT CLAIM TO HAVE CAUGHT THE ACTUAL PERPETRATORS. THREE OF THOSE ARRESTED ARE CINEMA OWNER AND TWO EMPLOYEES, WHO HAVE BORNE HEAVY CRITICISM FOR NEGLIGENCE.

4. EXPRESSIONS OF GRIEF OVER "THE WORST TERRORIST OUTRAGE IN LIVING MEMORY" FILL PRESS. SHAH, SHAHBANOU AND PM AMOUZEGAR SENT MESSAGES OF

CONDOLENCE. SPOKESMAN FOR GROUP FOR THE STUDY OF IRANIAN PROBLEMS DEMANDED SEVERE PUNISHMENT FOR ARSONISTS, ADDING: "WORDS ARE INCAPABLE OF EXPRESSING OUR DISGUST AND ANGER AT SUCH MASS MURDER." MAJLIS DEPUTY MOHSEN PEZESHKPOUR, SPOKESMAN FOR OPPOSITION TO MARTIAL LAW IN ISFAHAN DURING AUGUST 20 SPECIAL SESSION, EXPRESSED SHOCK: "I DO NOT KNOW WHO

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03

TEHRAN 08012 221313Z

COULD COMMIT THIS ACT." RELIGIOUS LEADERS CALLED ATTACK "UNISLAMIC." AYATOLLAH SHARIATMADARI IS QUOTED AS CONDEMNING ACTION OF "HOT-HEADED PEOPLE WITH WHOM WE HAVE NO LINKS WHATSOEVER." LEADING MASHAD AYATOLLAH SHIRAZI ALSO CONDEMNED ARSONISTS, AND AYATOLLAH NOURI DESCRIBED INCIDENT AS "INHUMAN." DR. SAYED HEJAZI DEPLORED "A COWARDLY ACT MOST HATED BY THE CULTURE AND TEACHINGS OF ISLAM." AYATOLLAH VAHIDI (COMMENT: A KHOMEINI SUPPORTED END COMMENT) DECLINED TO GIVE SIMILAR STATEMENT "SINCE THE TRUTH CONCERNING THIS INCIDENT IS NOT YET CLEAR." MIN INFO HOMAYOUN, AFTER CABINET MEETING AUGUST 21, COMMENTED THAT PEOPLE MUST UNITE AGAINST "THE GREAT TERROR," AND ASSURED PUBLIC THAT FULLER SECURITY MEASURES WOULD BE TAKEN.

5. MILITANT OPPOSITIONIST SOURCE EVENING AUGUST 21 SET FORTH TO EMBOFF HIS VIEW OF UNCERTAINTIES SURROUNDING ABADAN IN WAY WHICH SUGGESTED GOI CONNIVANCE IN FIRE, THOUGH HE BACKED OFF DIRECT STATEMENT BY SAYING OPPOSITIONIST INVESTIGATION NOW UNDERWAY. IN VIEW OF MILITANTS, FACT THAT ABADAN POLICE CHIEF RAZMI WAS POLICE CHIEF OF QOM DURING JANUARY RIOTS PLUS DELAY IN FIRE EQUIPMENT GETTING TO SCENE SUGGESTS, AT A MINIMUM, THAT OFFICIALS WERE NOT

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

ON THEIR TOES. SOURCE PARTICULARLY EAGER TO ESTABLISH THAT BOMBING/FIRE WAS NOT WORK OF "TERRORISTS," SINCE THEY "NEVER ATTACKED PEOPLE." PROBLEM OF ABADAN FIRE IS OBVIOUSLY ONE WHICH WILL HAUNT OPPOSITION FOR SOME TIME TO COME.

6. SEVEN MAJLIS DEPUTIES HAVE REQUESTED A SPECIAL SESSION TO INVESTIGATE ABADAN TRAGEDY, CALLING FOR FULL REPORT FROM GOVERNMENT.

7. MOVIE THEATERS HAVE CLOSED IN PROTEST, AND MOST WILL REMAIN CLOSED UNTIL AUGUST 27. (COMMENT: BY-PASSING AUGUST 24-26 HIGH MOURNING PERIOD. END COMMENT)

NAAS

CONFIDENTIAL

NNN

FA

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

RUMORS RE HEALTH OF SHAH

RUMORS RE HEALTH OF SHAH

Date: 1978 July 26, 00:00 (Wednesday)	Canonical ID: 1978TEHRAN07043_d
Original Classification: SECRET	Current Classification: UNCLASSIFIED
Handling Restrictions ONLY - Eyes Only	Character Count: 2889
STADIS - State Distribution Only	
Executive Order: GS	Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE
TAGS: IR - Iran PDIP - Political Affairs-- Diplomatic and Consular Representation PFOR - Political Affairs--Foreign Policy and Relations	Concepts: HEALTH SHAH
Enclosure: -- N/A or Blank --	Type: TE - Telegram (cable)
Office Origin: -- N/A OR BLANK --	Archive Status: Electronic Telegrams
Office Action: ACTION NEA - BUREAU OF NEAR EASTERN AND SOUTH ASIAN AFFAIRS	
From: IRAN TEHRAN	Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014
To: SECRETARY OF STATE	

1. FOR THE LAST THREE WEEKS TEHRAN AND ISFAHAN (AND WE ASSUME OTHER CITIES AS WELL) HAVE BEEN AWASH WITH RUMORS RE THE SHAH'S HEALTH. AT EVERY SOCIAL OCCASION EMBASSY OFFICERS AND I HAVE RECEIVED ANXIOUS INQUIRIES FROM AMERICANS, IRANIANS, AND OTHER DIPLOMATS. BY NOW MOST OF THE HOME OFFICES OF U.S. FIRMS HAVE PROBABLY RECEIVED THE STORY OF ILL HEALTH. THE RUMORS RANGE FROM TERMINAL MALIGNANCY, LEUKEMIA, SIMPLE ANEMIA TO HAVING BEEN WOUNDED IN THE ARM OR SHOULDER BY GENERAL KHATEMI'S SON OR PRINCESS ASHRAF'S SON. THE LATTER RUMOR HAS THE ASSASSINATION ATTEMPT TAKING PLACE AT KISH ISLAND EARLIER THIS YEAR OR RECENTLY AT THE CASPIAN AND HAS ON OCCASION INCLUDED THE DEATHS OR WOUNDING OF A NUMBER OF SECURITY GUARDS.

2. THE SHAH WAS SICK (ILLNESS UNKNOWN) IN LATE JUNE AND EARLY JULY WHICH CAUSED HIM TO CANCEL A NUMBER OF APPOINTMENTS. HE THEN WENT TO THE CASPIAN ON JULY 6 OR 7 AND THE DAILY FLOW OF PICTURES IN THE

PAPER OR NEWSREEL CLIPS OF HIS MEETINGS WITH THIS OR THAT SECRET

SECRETEHHRAN 07043 260923Z

DIGNATARY HAS BEEN ABSENT, THUS FEEDING THE RUMOR MILLS THAT HE IS INCAPACITATED. IN RESPONSE TO THE RUMORS A PICTURE OF THE SHAH AND SHAHBANOU AT THE CASPIAN APPEARED IN THE PRESS ON JULY 23 BUT THAT HAS DONE NOTHING TO HALT THE STORIES. SOME PERSIAN CYNICS CLAIM THE PICTURE IS A COUPLE OF YEARS OLD*

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

3. AS YOU KNOW, I SAW THE SHAH ON JULY 1 WITH MRS JOHNSON AND ON JULY 9 WITH UNDER SECRETARY NEWSOM. HE LOOKED A LITTLE TIRED BUT OTHERWISE FINE. HE DID TAKE SOME MEDICATION WITH HIS TEA DURING THE LATTER VISIT. GENERAL TOUFANIAN TOLD ME THE OTHER NIGHT THAT HE HAS SEEN THE SHAH TWICE A WEEK SINCE THE CASPIAN VACATION STARTED AND THAT THE SHAH IS FINE AND ENJOYING HIS REST. TOUFANIAN BLAMES THE RUSSIANS FOR STARTING THE RUMORS. OUR OWN SOURCES INDICATE THAT THERE IS NO DOUBT THE RUSSIANS IN FACT ARE SPREADING THE STORIES, BUT AT THIS POINT EVERYBODY IS IN THE ACT.

4. AT THIS TIME I TEND TO DISCOUNT WELL OVER 90 PERCENT OF THE NONSENSE BUT WE SHALL CONTINUE TO TRY TO KEEP OURSELVES INFORMED. WE ARE TAKING THE

*LINE, WHEN COMMENT IS UNAVOIDABLE, THAT "TO THE
BEST OF OUR KNOWLEDGE THE SHAH IS FINE."*

NAAS

SECRET

NNN

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

IMPOSITION OF MARTIAL LAW FOLLOWS DAY-LONG DEFIANCE OF GOVERNMENT

IMPOSITION OF MARTIAL LAW FOLLOWS DAY-LONG DEFIANCE OF GOVERNMENT

Date: 1978 September 8, 00:00 (Friday)

Canonical ID: 1978TEHRAN08555_d

Original Classification: CONFIDENTIAL

Current Classification: UNCLASSIFIED

Handling Restrictions -- N/A or Blank --

Character Count: 4442

Executive Order: GS

Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE

TAGS: IR - Iran | PINS - Political Affairs--
Internal Security | PINT - Political
Affairs--Internal Political Affairs

Concepts: LAW | MARTIAL LAW

Enclosure: -- N/A or Blank --

Type: TE - Telegram (cable)

Office Origin: -- N/A or Blank --

Archive Status: Electronic Telegrams

Office Action: ACTION NEA - BUREAU OF NEAR EASTERN
AND SOUTH ASIAN AFFAIRS

From: IRAN TEHRAN

Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released
US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014

To: AFGHANISTAN KABUL | BAHRAIN MANAMA |
FRANCE PARIS | INDIA NEW DELHI | KUWAIT
KUWAIT CITY | OMAN MUSCAT | PAKISTAN
ISLAMABAD | QATAR DOHA | RUSSIA MOSCOW
| SAUDI ARABIA JEDDAH | TURKEY ANKARA |
UNITED ARAB EMIRATES ABU DHABI |
UNITED KINGDOM LONDON

1. GOI ANNOUNCED SEPT 6 THAT DEMONSTRATIONS AND
LARGE PUBLIC GATHERING COULD NOT BE HELD WITHOUT
OFFICIAL PERMISSION. ANNOUNCEMENT WAS INTENDED TO
HEAD OFF ANTICIPATED

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIALTEHRAN 08555 081148Z

LARGE DEMONSTRATIONS SEPT 7 TO MARK SEVENTH DAY OF
MOURNING FOR PERSONS KILLED IN CALSH PREVIOUS WEEK
IN TEHRAN. VARIOUS AYATOLLAHS AND POLITICAL LEADERS
ISSUED CONFLICTING ADVISE TO GATHER OR NOT TO
GATHER AND SOME CALLED FOR GENERAL STRIKE. IT WAS
CLEAR FROM THESE REPORTS THAT GOVERNMENT HAD WON
OVER SOME IMPORTANT AYATOLLAHS IN EFFORT TO COOL
SITUATION BUT THAT MANY

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

OTHERS WERE INTENT ON DEFYING GOVERNMENT'S BAN.

2. AT LEAST THREE LARGE MARCHES, TOTALING BETWEEN 50 - 1000,000 PERSONS, TOOK PLACE SEPT 7 MOVING TO AND FRO IN VARIOUS PARTS OF CITY. MARCHES WERE VERY WELL ORGANIZED WITH PHALANXES OF YOUNG MOTORCYCLISTS TO CLEAR THE STREETS AND REDIRECT TRAFFIC (DONE WITH POLITENESS BUT FIRMNESS WHEN SOME AMERICANS DROVE UP TO ROUTE OF MARCH), ACCOMPANYING MARSHALLS, WATER AND FOOD TRUCKS, ETC. MANY OF THE SOLOGANS AND PLACARDS WERE STRONGLY ANTI-SHAH AND ANTI-FOREIGN; (E.G., "DEATH TO PAHLAVI DYNASTY," "HAIL KHOMEINI," "SUPPORT OR PALESTINIAN BROTHERS," "ISLAMIC NATION CANNOT HAVE MONARCHY," "AMERICAN GO HOME") POLICE AND MILITARY UNITS WERE GENERALLY RESTRAINED, ALTHOUGH TEAR GAS WAS USED IN ISOLATED INSTANCES AND SHOTS WERE FIRED IN THE AIR. TO THE BEST OF OUR KNOWLEDGE, THERE WERE NO CASUALTIES.

3. FACED WITH THIS OVERT DEFIANCE OF THE GOVERNMENT RULING ON DEMONSTRATION, THE CABINET MET NIGHT OF SEPT 7 AND MARTIAL LAW WAS ANNOUNCED AT 6:00 A.M. SEPT 8. GATHERING ON PUBLIC STREETS WERE BANNED AND A CURFEW ESTABLISHED FROM 8 PM TO 5 AM FOR SIX MONTHS.

4. EARLY REPORTS INDICATE THAT A LARGE CROWD

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03

TEHRAN 08555 081148Z

GATHERED IN JALEH SQUARE (NEAR MAJLES) IN SOUTH TEHRAN AND REFUSED APPEAL OF AYATOLLAH NOURI TO DISPERSE. CROED, ACCORING TO RADIO PRESS TICKERS, VANCED ON SECURITY FORCES ATTEMPTING TO DISARM THEM. TROOPS OPENED FIRE AND "MANY WERE KILLED AND WOUNDED." ONE SECURITY OFFICIAL HAS INFORMED US THAT THERE ARE A FEW OTHERS POCKETS OF DEMONSTRATIONS: "THEY WILL BE SEVERELY DEALT WITH." WE ALSO HAVE UNCONFIRMED REPORTS OF ARSON IN SOUTH TEHRAN. OBSERVATIONS BY EMBASSY OFFICERS THROUGHOUT TEHRAN INDICATE THAT, WITH EXCEPTION OF MILITARY CONCENTRATION NEAR MAJLES, TROOP DISPOSITION ELSEWHERE ARE DISCREET, WITH LIMITED NUMBER OF TANKS AND PERSONNEL CARRIERS CONTROLLING KEY INTERSECTIONS AND APPROACHES TO IMPERIAL PALACES. CONSULS IN TABRIZ, ISFAHAN AND SHIRAZ REPORT ALL QUIET IN THOSE CITIES.

5. ACCORING TO AP TICKER REPORT, SENIOR MILITARY OFFICERS APPROACHED SHAH EARLIER THIS WEEK TO INFORM HIM THAT "THEY CAN NO LONGER STAND THE LEFTISTS AND ISLAMIC GROUPS PROVOCATIONS." WE CANNOT CONFIRM THIS REPORT BUT DURING LAST FEW DAYS HAVE BEEN RECEIVING

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*RUMORS OF INCREASING MILITARY UNEASINESS WITH
GOVERNMENT'S FAILURE TO END DEMONSTRATIONS. THE
SHAH ALLEGEDLY ADVISED MILITARY TO CONSULT WITH
PRIME MINISTER AND SEPT 7 CABINET MEETING WAS THE
REPORTED RESULT.*

SULLIVAN

CONFIDENTIAL

NNN

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

MARTIAL LAW REPORT

Date: 1978 September 11, 00:00 (Monday)

Canonical ID: 1978TEHRAN08670_d

Original Classification: CONFIDENTIAL

Current Classification: UNCLASSIFIED

Handling Restrictions -- N/A or Blank --

Character Count: 5044

Executive Order: GS

Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE

TAGS: CONFIDENTIAL | IR - Iran | PAGE |
PGOV - Political Affairs--Government;
Internal Governmental Affairs | PINT -
Political Affairs--Internal Political
Affairs | PORS - Political Affairs--
Public Order and Safety | TEHRAN

Concepts: MARTIAL LAW | REPORTS

Enclosure: -- N/A or Blank --

Type: TE - Telegram (cable)

Office Origin: -- N/A or Blank --

Archive Status: Electronic Telegrams

Office Action: ACTION NEA - BUREAU OF NEAR EASTERN
AND SOUTH ASIAN AFFAIRS

From: IRAN TEHRAN

Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released
US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014

To: AFGHANISTAN KABUL | BAHRAIN MANAMA |
FRANCE PARIS | GERMANY BONN | INDIA
NEW DELHI | ITALY ROME | KUWAIT KUWAIT
CITY | OMAN MUSCAT | PAKISTAN
ISLAMABAD | QATAR DOHA | RUSSIA MOSCOW
| SAUDI ARABIA JEDDAH | SECRETARY OF
STATE | TURKEY ANKARA | U.S. MISSION TO
THE UNITED NATIONS | UNITED ARAB
EMIRATES ABU DHABI | UNITED KINGDOM
LONDON

**SUMMARY: OFFICIAL DEATH TOLL FROM SEPT 8 SHOOTING
HAS REACHED 95, BUT TEHRAN REMAINED RELATIVELY
QUIET SEPT. 10 TO MIDDAY SEPT. 11. DAY OF MOURNING
THREE DAYS AFTER SEPT 8 DEATHS DID**

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

**NOT, CONTRARY TO SOME EXPECTATIONS, PRODUCE
CROWDS GATHERING IN DEFIENCE OF MARTIAL LAW.
OCCASIONAL SOUND OF GUNFIRE CAN GENERALLY BE
ATTRIBUTED TO MILITARY POLICY OF FIRING IN THE AIR
FOR EFFECT. PERSONAL INSPECTION BY CONSULATE
ISFAHAN DOES NOT CONFIRM PREVIOUS REPORTS OF
PROPERTY DAMAGE MORNING SEPT. 10. WIDESPREAD
ARRESTS FOR CORRUPTION OR SECURITY OFFENSES TOOK
PLACE SEPT. 11. END SUMMARY.**

1. OFFICIAL DEATH TOLL FROM SEPT. 8 STREET BATTLE HAS REACHED 95, BUT TEHRAN REMAINED RELATIVELY QUIET SEPT. 10 THROUGH MIDDAY SEPT 11. THERE ARE NO NEW REPORTS OF DEATHS, INJURY OR PROPERTY DAMAGE. ALTHOUGH SEPT. 11 IS A TRADITIONAL DAY OF MOURNING (THREE DAYS AFTER DEATHS SEPT. 8 IN JALEH SQUARE) CROWDS HAVE NOT ASSEMBLED IN DEFIANCE OF MARTIAL LAW. GUNFIRE WAS HEARD THROUGHOUT NIGHT SEPT. 10-11, ESPECIALLY IN SOUTH TEHRAN, BUT THIS PROBABLY ATTRIBUTABLE TO SECURITY FORCES POLICY OF FIRING INTO THE AIR TO HALT OR DETER VIOLATORS. RUMORS OF REAL OR IMPENDING DISASTER ARE NONETHELESS FLOURISHING; THE GERMAN COMMUNITY IS PARTICULARLY ON EDGE.

2. CONSULATE ISFAHAN INSPECTED SITES OF RUMORED PROPERTY DAMAGE REPORTED REFTTEL, BUT SAW NO EVIDENCE OF DESTRUCTION. ISFAHAN DID EXPERIENCE DEMONSTRATIONS MORNING SEPT. 10, BUT THESE WERE DISPERSED BY MARTIAL LAW TROOPS. BAZAAR HAS DEFIED MARTIAL LAW ADMINISTRATION BY CLOSING SHOPS.

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03

TEHRAN 08670 111822Z

EIGHTY PERCENT WERE CLOSED SEPT. 10. AFTER MILITARY GOVERNOR ISFAHAN WARNED SHOPKEEPERS THEY MUST KEEP BUSINESSES OPEN, MOST CLOSED SEPT. 11.

3. CONSULATE SHIRAZ REPORTS QUIET CONDITIONS AFTER SOME TURMOIL FIRST DAY OF MARTIAL LAW. SHOPS ARE CLOSED THERE ALSO.

4. WIDESPREAD ARRESTS FOR EITHER SECURITY OR CORRUPTION OFFENSES TOOK PLACE SEPT. 11 AND MORE ARE EXPECTED TO FOLLOW. MARTIAL LAW FORCES IN SHIRAZ ARRESTED TWO CLERGYMEN-MULLAH MESHUHEE AND MULLAH TAHERI. SECURITY FORCES IN ISFAHAN ARRESTED SIX MEN ALLEGED TO BE CONSPIRATORS BEHIND THE VIOLENCE THERE. ATTORNEY AHMAD GHASARI, EX-NATIONAL FRONTER WHO WAS EXPECTED TO BECOME INF PARTY LEADER IN ISFAHAN, IS UNDER ARREST AS RINGLEADER. OTHERS ARE FAGHIH IMANI, HOJATOLLAH TAHERI (NOT THE TAHERI WHOSE ARREST SPARKED RIOTING AND LED TO MARTIAL LAW IN ISFAHAN), HOJATOLLAH NIRDAMADI, DR. SAED HOSSEIN VAEZI (A PHARMACIST WHO ALLEGEDLY MADE FIREBOMBS), AND FOULADGAR (FIRST NAME UNKNOWN). IN TEHRAN, EIGHT PROMINENT MEN ARE JAILED UNDER ARTICLE 5 OF MARTIAL LAW ACT (OPPOSING

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

CONSTITUTIONAL GOVERNEMENT AND LAW AND ORDER). NO SPECIFIC CHARGES HAVE BEEN FILED, ALTHOUGH IT APPEARS THE CHARGE WILL BE CORRUPTION. DR. SHOJAEDIN SHEIKHOLESAMZADEH, FORMER MINISTER OF HEALTH, HEADS THE LIST. OTHERS ARE HIS TWO FORMER UNDERSECRETARIES, ASSADOLLAH NILI-ARAM AND MOHAMMAD REZA NEGHBAT; FORMER HEAD OF THE GUILDS CHAMBER RASOUL RAHIMI; ALI-ASGHAR RAZAZIAN, IRAN'S BIGGEST FRUIT IMPORTER; MOHAMMAD ALI NAGHIB-

ZADEH, FORMER MANAGING DIRECTOR OF THE EDUCATORS COOPERATIVE; BAGHER AMELI, FORMER MANAGING DIRECTOR OF RURAL AND TOWN COOPERATIVE; AND SAREBANHA (FNU), OWNER OF MAJOR TRUCKING FIRM.

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 04

TEHRAN 08670 111822Z

5. GOI ANNOUNCED SEPT. 11 THAT HIGH MINISTRY OF JUSTICE OFFICIALS, INCLUDING THE ATTORNEY GENERAL OF TEHRAN, HAVE BEEN REPLACED. GOVERNMENT ALSO ANNOUNCED, WITHOUT GIVEING ANY DETAILS, A MAJOR REORGANIZATION OF NATIONAL IRANIAN OIL COMPANY.

SULLIVAN

CONFIDENTIAL

NNN

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

*OPPOSITION ON THE MOVE: DEAL IN THE WIND?***OPPOSITION ON THE MOVE: DEAL IN THE WIND?**

<i>Date:</i> 1978 October 22, 00:00 (Sunday)	<i>Canonical ID:</i> 1978TEHRAN10281_d
<i>Original Classification:</i> SECRET	<i>Current Classification:</i> UNCLASSIFIED
<i>Handling Restrictions</i> LIMDIS - Limited Distribution Only	<i>Character Count:</i> 7454
<i>Executive Order:</i> X4	<i>Locator:</i> TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE
<i>TAGS:</i> IR - Iran PINS - Political Affairs-- Internal Security PINT - Political Affairs--Internal Political Affairs	<i>Concepts:</i> COALITION GOVERNMENT INTELLIGENCE ASSESSMENTS OPPOSITION PARTIES
<i>Enclosure:</i> -- N/A or Blank --	<i>Type:</i> TE - Telegram (cable)
<i>Office Origin:</i> -- N/A OR BLANK --	<i>Archive Status:</i> Electronic Telegrams
<i>Office Action:</i> ACTION NEA - BUREAU OF NEAR EASTERN AND SOUTH ASIAN AFFAIRS	
<i>From:</i> IRAN TEHRAN	<i>Markings:</i> Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014
<i>To:</i> FRANCE PARIS SECRETARY OF STATE	

SUMMARY: JOINT DELEGATION LEAVES IRAN FOR PARIS OCT 21 TO SEE AYATOLLAH KHOMEINI. NATIONAL FRONT (INF) SPOKESMEN EMPHASIZE POSSIBILITY OF COALITION, ATTACK GOI FOR CORRUPTION AND CALL FOR "NEUTRAL" GOVERNMENT TO SUPERVISE ELECTIONS. END SUMMARY.

1. PRESS MORNING OCT 22 REPORTS DEPARTURE OF ENG MEHDI BAZARGAN AND DR. NASSER MINATCHI FROM IRAN FOR PARIS TO "DISCUSS CRITICAL MATTERS" WITH AYATOLLAH KHOMEINI. BAZARGAN, WHO IS HEAD OF COMMITTEE FOR THE DEFENSE OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOM (CDHRF) AS WELL AS LIBERATION MOVEMENT OF IRAN (LMI); AND MINATCHI, WHO IS CDHRF TREASURER AND CLOSE FRIEND OF AYATOLLAH SHARIATMADARI, APPEAR TO BE ON POLITICAL CONCILIATION MISSION (SEE REF A). EXECUTIVE BOARD MEMBER TOLD POLOFF STEMPEL MORNING OCT 22 THAT INF HAS HAD REGULAR CONTACT WITH KHOMEINI EVER SINCE HE CAME TO PARIS AND HAS NOTED SOFTENING OF HIS POSITION OVER PAST WEEK. INF SOURCES

SECRET

SECRET

PAGE 02

TEHRAN 10281 01 OF 02 221400Z

SAYS KHOMEINI ATTACK ON TUDEH PARTY IN PARIS LAST WEEK WAS SHARP DEPARTURE FROM PREVIOUS POSITION. KINI HAS ALSO MODIFIED HIS CALL FOR AN "ISLAMIC STATE" AND IS NOW CALLING FOR RULE BASED ON "ISLAMIC JUSTICE" OR "ISLAMIC PRINCIPLES." SOURCE SAID THESE CHANGES IN POSITION, IF CONFIRMED, WOULD CLEAR WAY FOR BAZARGAN/MINATCHI MISSION TO DISCUSS SOME FORM OF COLLABORATION BETWEEN INTERNAL

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

RELIGIOUS LEADERS AND KHOMEINI. SOURCE THOUGHT TEAM MUST WIN AT LEAST TACIT COOPERATION OF KHOMEINI IN ORDER TO PERMIT AYATOLLAH SHARIATMADARI TO COOPERATE WITH GOI.

2. COMMEENT: MINATCHI HAD EARLIER TOLD EMBOFF THAT MISSION TO PARIS WOULD GO ONLY IF SHARIATMADARI GROUP FELT IT HAD SOMETHING TO OFFER. THIS, PLUS INFERENCE FROM OCT 20 DISCUSSION WITH LMI REPRESENTATIVE (DESCRIBED BELOW), SUGGESTS THAT AT LEAST THE BEGINNINGS OF A DEAL SEEM TO BE IN THE WORKS. ON THE OTHER HAND, OUR READING OF THE KHOMEINI PUBLISHED INTERVIEWS OUT OF PARIS DOES NOT LEAD US TO FULLY SHARE INF SOURCE'S OPTIMISM THAT KHOMEINI MAY BE WILLING TO GO ALONG WITH LOCAL

LEADERS. WOULD APPRECIATE CONTINUED REPORTING FROM PARIS ON ANY KHOMEINI STATEMENTS.

3. EARLIER SCHEDULED MEETING BETWEEN EMBOFF AND LMI REPRESENTATIVE OCT 20 PRODUCED SHORT DISCUSSION OF RECENT RIOTS IN KERMAN (LMI CLAIMS 20 KILLED, 50 INJURED) AND NON MARTIAL LAW CITIES, PLUS REVIEW OF BASIC U.S. ATTITUDES. IN DISCUSSING POSSIBILITY OF ELECTIONS, HOWEVER, SOURCE WAS LESS NEGATIVE THAN IN PAST, AND WHEN EMBOFF PRESSED HARD FOR REASONS WHY LMI WAS UNWILLING TO PUSH FOR ELECTIONS, REPRESENTATIVE SUGGESTED LMI "MIGHT CONSIDER" WAYS TO INSURE ELECTIONS WERE "FREE." LMI REPRESENTATIVE SAID CONTINUED RIOTS WILL PRODUCE MILITARY REACTION, AND EMBOFF INFORMED HIM U.S. POLICY OPPOSED MILITARY GOVERNMENT IN PRINCIPLE

SECRET

SECRET

PAGE 03

TEHRAN 10281 01 OF 02 221400Z

AND PRESSED HARD ON THEME THAT LMI AS WELL AS OTHER OPPOSITIONISTS WOULD BEST INSURE THEIR OWN GOALS BY WORKING TO PRODUCE SITUATION WHICH WOULD PRECLUDE GOI'S FEELING NECESSITY TO TAKE ADDITIONAL MILITARY MEASURES. LMI REPRESENTATIVE INDICATED HE WOULD LIKE TO TALK AGAIN ON OCT 31 (BUT DID NOT MENTION PROJECTED BAZARGAN TRIP TO PARIS). LMI REPRESENTATIVE WAS PLEASED THAT U.S. WAS STILL PUSHING FOR ELECTIONS AND AFTER USUAL RECITAL OF INADEQUACIES OF SHARIF-EMAMI GOVERNMENT

SUGGESTED LMI FAVORED "NEUTRAL" GOVERNMENT, TO SUPERVISE ELECTIONS. (COMMENT: OCT 20 MEETING MAY HAVE TAKEN PLACE BEFORE SOURCE KNEW OF IMPENDING BAZARGAN TRIP, BUT HIS MORE POSITIVE ATTITUDE TOWARD FORMS OF POLITICAL ACTIVITY OTHER THAN REPETITION OF DEMONSTRATIONS SEEMS TO SUGGEST MORE FLEXIBILITY IN LMI THAN HERETOFORE SHOWN TO EMBOFF.)

SECRET

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

NNN

SECRET

PAGE 01

TEHRAN 10281 02 OF 02 221447Z

ACTION NEA-07

INFO OCT-01 SS-14 ISO-00 NSCE-00 SP-02 SES-01 EUR-08

INR-05 CIAE-00 NSAE-00 SAA-01 PM-03 DODE-00 /042 W

-----057853 221456Z /40

P 221251Z OCT 78 FM

AMEMBASSY TEHRAN

TO SECSTATE WASHDC PRIORITY 1097

AMEMBASSY PARIS PRIORITY

INFO USINT BAGDAD

S E C R E T SECTION 2 OF 2 TEHRAN 10281

LIMDIS

4. PAST FEW DAYS HAVE SEEN SEVERAL STATEMENTS BY NATIONAL FRONT LEADERS WITH COMMON THEMES: A) GOVERNMENT MUST ADMIT PAST MISTAKES; B) ELECTIONS CAN ONLY BE RUN BY THOSE WHO HAVE HAD NO PART IN CORRUPTION OF PAST 25 YEARS; AND C) MILITARY RULE IN IRAN WILL LEAD TO CATASTROPHE. EXECUTIVE BOARD MEMBER BAKHTIAR TOLD EMBOFF KEY FACTOR IN GETTING INF TO GO ALONG WITH ANY ELECTION SCHEME WAS ASSURANCE THAT THOSE RESPONSIBLE FOR IMMEDIATE PAST WOULD NOT HAVE CONTROL OF PROCESS. OTHER MAJOR ISSUES FACING IRAN WERE TO STOP STRIKES AND TORROOT OUT CORRUPTION. SHAH OUGHT TO A TXKV BEFORE PARLIAMENT AND ACKNOWLEDGE MISTAKES OF PAST AND PLEDGE RESPECT FOR CONSTITUTION AND SAY HE WOULD ACT AS A CONSTITUTIONAL MONARCH. ADMITTING IT WOULD BE DIFFICULT FOR HIM TO DO THIS, BAKHTIAR NOTED THAT SHAH'S SPEECH TO PARLIAMENT OCT 19 (BEING REPORT SEPTTEL) WHICH SPOKE OF TRANSITION ARRANGMENTS GAVE EVIDENCE SHAH WAS MELLOWING IN WHAT OPPOSITION SEES AS HIS STUBBORN REFUSAL TO ACCEPT CONSTITUTIONAL LIMITS. BAKHTIAR THOUGHT BIGGEST STUMBLING BLOCK TO FREE ELECTIONS WOULD BE PROBLEM OF MEANS TO ASSURE FREE PARTICIPATION OF OPPOSITION GROUPS. AS ONE POSSIBILITY, HE SUGGESTED PERHAPS TRANSITIONAL GOVERNMENT HEADED BY RESPECTED JUDGE SHOULD TAKE OVER A MONTH BEFORE

SECRET

SECRET

PAGE 02

TEHRAN 10281 02 OF 02 221447Z

ELECTIONS.

5. EMBASSY COMMENT: OPPOSITION ACTIVITIES OF PAST FEW DAYS TAKEN AS A WHOLE SUGGEST THAT MORE SERIOUS CONSIDERATION BEING GIVEN TO SOME FORM OF "COOPERATION" WITH GOI BY INF-RELATED FORCES. WHILE THIS GOES DOWN HARD WITH OLDER

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

OPPOSITION LEADERS, THEY ARE ALSO AMONG FIRST TO REALIZE CONSTANT STRIKES AND VIOLENCE ARE NOT DOING COUNTRY ANY GOOD. BOTH LMI AND REGULAR INF SOURCES HAVE STRESSED OPPORTUNITIES FOR COMMUNISTS INHERENT IN PRESENT SITUATION. BOTH ALSO CLAIM TO HAVE EVIDENCE THAT TUDEH (COMMUNIST) SUPPORTS ARE WORKING BEHIND SCENES IN UNIVERSITIES AND ELSEWHERE, PARTICULARLY LABOR FRONT--MANY STRIKES HAVE AT LEAST ONE OR TWO "POLITICAL" DEMANDS INCLUDED AMONG ECONOMIC DEMANDS. RESULTS OF MEETINGS IN PARIS BETWEEN KHOMEINI AND OPPOSITION VISITORS, IF SUFFICIENTLY FAVORABLE TO SOME FORM OF COOPERATION BETWEEN IN COUNTRY RELIGIOUS LEADERS AND GOI, COULD HELP START TENSION REDUCING PROCESS.

SULLIVAN

SECRET

NNN

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

OPPOSITION PROPOSALS FOR THE SHAH'S FUTURE

Date: 1978 November 13, 00:00 (Monday)

Canonical ID: 1978TEHRAN11097_d

Original Classification: CONFIDENTIAL

Current Classification: UNCLASSIFIED

Handling Restrictions EXDIS - Exclusive Distribution Only

Character Count: 7560

Executive Order: X3

Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE

TAGS: IR - Iran | MINATCHI, NASSER |
 PDEV - Political Affairs--National
 Development | PINS - Political
 Affairs--Internal Security | PINT -
 Political Affairs--Internal Political
 Affairs

Concepts: OPPOSITION PARTIES | POLITICAL
 SITUATION | PUBLIC ATTITUDES |
 SOCIAL CHANGE

Enclosure: -- N/A or Blank --

Type: TE - Telegram (cable)

Office Origin: -- N/A OR BLANK --

Archive Status: Electronic Telegrams

Office Action: ACTION SS - EXECUTIVE SECRETARIAT,
 DEPARTMENT OF STATE

From: IRAN TEHRAN

Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released
 US Department of State EO
 Systematic Review 20 Mar 2014

To: SECRETARY OF STATE

SUMMARY: IN SECOND MEETING WITH MINATCHI AND OTHER OPPOSITION LEADERS, "THINKING ALOUD" ON PRESENT POLITICAL SITUATION PRODUCED SOME "GIVE" IN OPPOSITION POSITION AND TWO OTHER POSSIBLE SCENARIOS FOR SHAH'S FUTURE IN ADDITION TO THAT GIVEN REFTEL. END SUMMARY.

1. EMOBFFS LAMBRAKIS AND STEMPEL PLUS HAS DEP ASST. SECY COHEN AND INR'S GRIFFIN MET WITH DR. NASSER MINATCHI AND EXECUTIVE BOARD OF COMMITTEE FOR THE DEFENSE OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOM, WHICH INCLUDED LIBERATION MOVEMENTS KLMI) ENG. MEHDI BAZARGAN, PROMINENT WRITER ALI ASGHAR HAJ SEYED JAVADI, AND RADICAL MOVEMENT LEADER RAHMATOLLAH MOGHADAM. AFTER REVIEW OF COMMITTEE'S HUMAN RIGHTS WORK (WHICH WILL BE REPORTED SEPARATELY), GROUP SAID HUMAN RIGHTS COULD NOT BE CONSIDERED APART FROM "NOEW POLITICAL FRAMEWORK" EMERGING IN IRAN. "THERE ARE NO HUMAN RIGHTS UNDER MILITARY GOVERNMENT," MODHADAM SAID.

2. GROUP THEN TURNED TO DISCUSSION OF PRESENT POLITICAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 02

TEHRAN 11097 01 OF 02 131514Z

SITUATION AND OPPOSITION PROPOSAL THAT SHAH ABDICATE. LAMBRAKIS RAISED GENERAL QUESTION: IS IT TOO LATE TO TALK AT ALL? PRESENT SITUATION APPEARS TO GIVE SHAH TWO CHOICES IF OPPOSITION MAINTAINS ITS PRESENT VIEW-EITHER MILITARY GOVERNMENT OR ABDICATION. UNLESS OPPOSITION WILLING AT LEAST TO DISCUSS MATTER, EVENTS WOULD SEEM TO POINT TO A TEST OF STRENGTH, WHICH COULD LEAD

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

TO UNFORTUNATE RESULTS FOR ALL, REGARDLESS OF WHO WINS. MOGHADAM SAID THAT DESPITE SHAH'S SPEECH , GOI WAS NOT TALKING TO OPPOSITION GROUPS AND POLLED MEN AROUND TABLE WHO AGREED.

3. IN ENSURING DISCUSSION, PRESSED BY ANOTHER QUESTION FROM GRIFFIN, IT BECAME EVIDENT THAT IRANIANS PRESENT WERE WILLING TO TOSS ALL QUESTIONS AROUND. BAZARGAN AND HAJ SEYED JAVADI WERE MORE HAD LINE IN PERSIAN DISCUSSIONS AMONG THEMSELVES THAN MINATCHI AND MOGHADAM. GROUP HINTED AT POSSIBILITY OF INTERMEDIARY TO RAISE ISSUES WITH SHAH. IN ENGLISH PRESENTATION TO ENTIRE GROUP, MINATCHI SUGGESTED SECOND ALTERNATIVE TO THAT ADVANCED REFTTEL: SHAH WOULD APPOINT REGENCY COUNCIL AND

TURN OVER ALL WORK TO IT BUT REMAIN IN COUNTRY AS CONSTITUTIONAL MONARCH IN CONSULTATIVE CAPACITY AND IN CHARGE OF THE ARMY FOR TWO YEARS UNTIL FREELY ELECTED PARLIAMENT AND GOVERNMENT WOULD RULE WHILE REGENT REIGNED. CROWN PRINCE IS 20, THEN RETIRE IN HIS FAVOR. HAJ SEYED JAVADI PRESENTED THIRD ALTERNATIVE WHICH CONTAINED FOLLOWING POINTS:

- A) A "CREDIBLE" GOVERNMENT WOULD BE FORMED;*
- B) SHAH WOULD AGREE TO TAKE HIMSELF OUT OF POLITICS;*
- C) A FREE ELECTION WOULD BE HELD WHICH WOULD LEAD TO*
- D) FORMATION OF NEW GOVERNMENT, FOLLOWED BY RESIGNATION OF SHAH IN FAVOR OF HIS SON, AND*
- E) CONVENING OF A CONSTITUTIONAL CONVENTION WHICH WOULD DECIDE ON FUTURE*

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03

TEHRAN 11097 01 OF 02 131514Z

OF MONARCHY. THIS ALTERNATIVE WAS NOT DISCUSSED BEYOND INITIAL PRESENTATION.

4. MINATCHI SAID OPPOSITION LEADERS STOOD READY TO GO BACK TO KHOMEINI AND EVEN HAD AGREEMENT OF THREE MAJOR RELIGIOUS LEADERS IN QOM (SHARIAT-MADARI, MARASHI, AND GOLPAYEGAN) ALSO TO GO TO PARIS IF SHAH AGREED TO FIRST REFTTEL PROPOSAL.

MINATCHI ADDED THAT IF AGREEMENT COULD BE WORKED OUT ON BASIS OF ALTERNATIVE HE HAD JUST MENTIONED, THIS WOULD REQUIRE MORE DIFFICULT SELLING JOB ON KHOMEINI, BUT THEY WOULD TRY. MINATCHI AGAIN PRESSED US TO DISCUSS OPPOSITION PROPOSALS WITH SHAH. IN REPLY TO QUESTION WHY OPPOSITION DID NOT DO SO ITSELF, MINATCHI SAID FINDING CHANNEL WAS DIFFICULT; U.S. AND BRITISH SUPPORT MIGHT MAKE DIFFERENCE; AND OPPOSITION WAS FRANKLY AFRAID OF SHAH'S REACTION IF THEY PUT TO HIM THE SUGGESTION HE ABDICATE. DIRECTLY, WITHOUT PREPARATION.

5. IN RESPONSE TO QUESTION WHETHER OPPOSITIONISTS HAD CONSIDERED MILITARY REACTION TO THEIR PROPOSALS, GROUP BRUSHED ASIDE MILITARY PROBLEM BY SUGGESTING THAT SHAH'S AGREEMENT PLUS MILITARY REPRESENTATION ON REGENCY COUNCIL

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

WOULD SOLVE THAT PROBLEM. MINATCHI WAS ASKED HOW HE WAS SO CERTAIN KHOOEINI COULD BE PERSUADED TO CHANGE HIS STAND. MINATCHI REPLIED KHOMEINI WOULD NOT CHANGE HIS POSITION, BUT WOULD SIMPLY AGREE NOT TO OPPOSE WORK OF OTHERS IN IRAN. REPLYING TO FOLLOW-ON QUESTION WOHETHER OPPOSITION COULD DELIVER ON ITS PROMISE TO BRING PEACE BACK TO COUNTRY, MINATCHI SAID HE WAS CONFIDENT RELIGIOUS LEADERS COULD DO IT, BUT IN NEXT BREATH SAID THERE WERE UNDOUBTEDLY OTHER ELEMENTS INVOLVED IN LOCAL DISTURBANCES WHICH MIGHT NOT RESPOND FULLY. IN FACT, THESE ELEMENTS ARE LIKELY TO GET

*INCREASINGLY OUT OF CONTROL AS LONG AS CURRENT
CRISIS REMAINS UNRESOLVED. GROUP NOTED THAT "THE
PEOPLE" WANTED REVOLUTIONARY CHANGE. EVEN IF
MODERATE LEADERS AGREED TO SOMETHING LESS, THEY
WOULD*

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 04

TEHRAN 11097 01 OF 02 131514Z

*PROBABLY BE UNABLE TO SELL IT TO THE PEOPLE---AND
THUS IT WOULD NOT STICK.*

CONFIDENTIAL

NNN

CONFIDENTIAL

PAGE 01

TEHRAN 11097 02 OF 02 131624Z

ACTION SS-25

INFO OCT-01 ISO-00 SSO-00 /026 W

-----117568 131640Z /42

R 131311Z NOV 78

FM AMEMBASSY TEHRAN

TO SECSTATE WASHDC 1558

C O N F I D E N T I A L SECTION 2 OF 2 TEHRAN 11097

EXDIS

6. COMMENT: FRANKLY, GROUP SURPRISED US BY BEING PREPARED TO "BRAINSTORM" IN OUR PRESENCE AND COME UP WITH ALTERNATIVES THAT MIGHT BE MORE PALATABLE TO THE SHAH. AS MODERATES, THEY WOULD CLEARLY LIKE A CONSTITUTIONAL SOLUTION. THEY HAVE ITERATED THEIR AGREEMENT THAT U.S. AND WEST HAVE AN IMPORTANT STRATEGIC INTEREST IN STABILITY AND PRO-WEST ORIENTATION OF IRAN. THEY CLEARLY HOPE THAT U.S. AND UK WILL PERCEIVE THE DANGEROUS DRIFT OF

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

THE PRESENT SITUATION AND DECIDE TO ASSIST IN A NEGOTIATED SOLUTION. THEY NOTE SHAH HAS ON OCCASION TAKEN THE POSITION THAT HE WOULD LEAVE IF IT WERE NOT FOR THE UNCERTAINTIES OF WHAT WOULD HAPPEN TO THE GOVERNMENT WHEN HE DID, AND SUGGEST THEIR PROPOSAL SAFEGUARDS CONSTITUTIONAL PROCESSES AND THUS THE GOVERNMENT.

7. AS INDICATED REFTTEL WE SERIOUSLY DOUBT SHAH WOULD CONSIDER ABDICATION PROPOSAL. THE SAME IT TRUE OF PROPOSAL HE REMAIN IN CONSULTATIVE, BEHIND-THE-SCENES ROLE ONLY. A GREAT DEAL DEPENDS ON SUCCESS OR FAILURE OF HIS MILITARY GOVERNMENT. OBVIOUSLY, A FAILURE WOULD BRING SHAH FACE TO FACE WITH A GRIM REALITY, AND RESUMABLY MAKE HIM MITIGATE HIS STAND. A SUCCESS, ON THE OTHER HAND, HOULD IN TIME WORK TO MODERATE OPPOSITION

*DEMANDS--THOUGH IT MIGHT DRIVE SOME OPPOSITIONISTS
TO EVEN MORE EXTREMIST DESPERATION.*

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 02

TEHRAN 11097 02 OF 02 131624Z

*MEANWHILE, IT IS CLEAR THE OPPOSITION MODERATES
WISH TO KEEP DISCUSSION CHANNELS OPEN.*

SULLIVAN

CONFIDENTIAL

NNN

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

IRAN AND THE SHAH: A ROCKY ROAD AHEAD

IRAN AND THE SHAH: A ROCKY ROAD AHEAD

Date: 1978 September 21, 00:00 (Thursday)	Canonical ID: 1978TEHRAN09157_d
Original Classification: CONFIDENTIAL	Current Classification: UNCLASSIFIED
Handling Restrictions LIMDIS - Limited Distribution Only	Character Count: 9743
Executive Order: GS	Locator: TEXT ON MICROFILM, TEXT ONLINE
TAGS: IR - Iran PGOV - Political Affairs-- Government; Internal Governmental Affairs PINR - Political Affairs-- Intelligence PINS - Political Affairs-- Internal Security PINT - Political Affairs--Internal Political Affairs	Concepts: INTELLIGENCE ASSESSMENTS POLITICAL STABILITY SHAH
Enclosure: -- N/A or Blank --	Type: TE - Telegram (cable)
Office Origin: -- N/A OR BLANK --	Archive Status: Electronic Telegrams
Office Action: ACTION NEA - BUREAU OF NEAR EASTERN AND SOUTH ASIAN AFFAIRS	
From: IRAN TEHRAN	Markings: Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014
To: FRANCE PARIS KUWAIT KUWAIT CITY PAKISTAN ISLAMABAD RUSSIA MOSCOW SAUDI ARABIA JEDDAH SECRETARY OF STATE TURKEY ANKARA UNITED KINGDOM LONDON	

1. IN THE COURSE OF THE PAST SEVERAL DAYS, AND IN THE SHADOW OF A MAJOR EARTHQUAKE DISASTER IN EASTERN IRAN, THE NEW GOVT OF IRAN HAS RECEIVED ITS VOTE OF CONFIDENCE IN THE PARLIAMENT AS WELL AS PARLIAMENTARY APPROVAL FOR SIX MONTHS OF MARTIAL LAW. AN AIR OF CALM HAS BEEN RESTORED TO THE CITIES, EXCEPT FOR MINOR INCIDENTS OF LAWLESSNESS, BUT THE SHAH AND THE GOVT FACE ENORMOUSLY COMPLICATED PROBLEMS IN THE FUTURE.

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIALTEHRAN 09157 01 OF 02 211431Z

2. THE GOVT NOW FACES THE COMPLICATED TASK OF ESTABLISHING ITS LEADERSHIP, CREATING SOME SENSE OF CONFIDENCE IIN GOVT ITSELF, AND ACHIEVING A POPULAR CONSENSUS FOR ITS POLICIES. IN ORDER TO DO THIS, IT MUST MOVE CONVINCINGLY TO LIBERALIZE AND BROADEN

ITS BASE SO THAT RESPONSIBLE POLITICAL GROUPS WITH DEMOCRATIC AMBITIONS CAN PLAY A ROLE IN THE PROCESSES

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

OF GOVT. AT THE SAME TIME, IT MUST PLACATE THE MANY WHO HAVE LENT THEMSELVES TO A LEADERSHIP WHICH HAS CALLED FOR THE OVERTHROW OF THE CURRENT REGIME. IF IT DOES NOT SUCCEED IN THE LATTER EFFORT, IT IS PREDICTABLE THAT THE LIFTING OF MARTIAL LAW AND THE RE-OPENING OF THE LIBERALIZATION PROCESS WILL RESULT ONCE AGAIN IN THE TURBULENCE OF THE RECENT PAST AND A REVIVAL OF THE SORRY CYCLE OF MILITARY SUPPRESSION. THE CONSEQUENCES FOR THE SHAH AND THE MONARCHY COULD BE OMINOUS.

3. THE SHAH HAS BEEN DIRECTING HIS LIBERALIZATION PROGRAM OVER THE PAST TWO YEARS ON LARGELY AN AD HOC BASIS. EVENTS THEMSELVES DETERMINED THAT TWO HISTORIC CONSTITUTIONAL ISSUES WOULD BE REOPENED: THE INDEPENDENCE OF THE PRIME MINISTER AND HIS CABINET AS REPRESENTATIVES OF, AND RESPONSIBLE TO, THE PARLIAMENT AND THE POWERS OF THE SHI'A ISLAMIC CLERGY AS TRADITIONAL GUARDIANS OF THE PEOPLE'S RIGHTS AND EXPONENTS OF THEIR GRIEVANCES. BOTH ISSUES HAD PREVIOUSLY BEEN SETTLED IN THE SHAH'S FAVOR, ONE WITH SUPPRESSION OF MOSSADEGH AND RESTRAINT OF HIS SUCCESSORS IN THE 1950'S, THE OTHER WITH REPRESSION OF AYATOLLAH KHOMEINI'S MOBS IN 1963. OVER THE PAST SUMMER THE SHAH DEMONSTRATED THAT HE WAS WILLING TO YIELD SOME POWER TO A PRIME

*MINISTER AND PARLIAMENT AS PART OF THE
LIBERALIZATION*

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03

TEHRAN 09157 01 OF 02 211431Z

*LEADING TO PROMISED FREE PARLIAMENTARY ELECTIONS
NEXT JUNE. HE AND THE AMOUZEGAR GOVT SHOWED LESS
WILLINGNESS OR ABILITY TO ACCOMMODATE THE SHI'A
CLERGY OR TO RECOGNIZE THE AREAS OF POPULAR
DISCONTENT WHICH THAT CLERGY MIGHT BE ABLE TO
EXPLOIT.*

*4. CONSEQUENTLY, THE CLERGY USED CENTURIES-OLD
TECHNIQUES TO CALL OUT THEIR MASSES. BOTH THE
MODERATE CLERGY BEHIND AYATOLLAH SHARIATMADARI
OF GHOM (WHO IS ALLIED WITH NATIONAL FRONT AND
OTHER MIDDLE CLASS CONSTITUTIONALIST POLITICIANS
WHO HAVE SOPHISTICATION BUT NO MOB APPEAL) AND, ON
THE OTHER HAND, THE EXTREMIST COALITION OF FANATIC
MOSLEMS LED BY AYATOLLAH KHOMEINI IN IRAQ (WHICH
HAS REPORTEDLY BEEN PENETRATED AND IS ASSISTED BY A
VARIETY OF TERRORIST, CRYPTO-COMMUNIST, AND OTHER
FAR LEFT ELEMENTS) LAUNCHED STRONG APPEALS TO
LARGE SECTIONS OF THE ECONOMICALLY DISADVANTAGED
ELEMENTS OF SOCIETY WHO NURSE A WHOLE HOST OF
ECONOMIC AND SOCIAL GRIEVANCES. THESE ARE
GRIEVANCES BROUGHT ON TO A CONSIDERABLE EXTENT BY
THE FRUSTRATIONS, INEQUITIES, CORRUPTION, AND RISING*

*EXPECTATIONS ENGENDERED BY THE SHAH'S PROGRAM OF
ECONOMIC DEVELOP-*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

*MENT AND WESTERNIZED SOCIAL REFORM SINCE 1963.
SINCE THESE DISCONTENTED PEOPLE HAVE LITTLE TO LOSE
AND SINCE THE MODERATE CLERGY HAD LITTLE GAIN TO
OFFER THEM, THEY SOON LENT THEMSELVES TO THE MORE
RADICAL LEADERSHIP OF KHOMEINI, WHO CALLED FOR THE
OVERTHROW OF THE SHAH AND THE DESTRUCTION OF THE
CURRENT SYSTEM.*

CONFIDENTIAL

NNN

CONFIDENTIAL

PAGE 01

TEHRAN 09157 02 OF 02 211439Z

ACTION NEA-07

INFO OCT-01 SS-14 ISO-00 EUR-08 EA-06 NEAE-00 INR-05

CIAE-00 DODE-00 NSAE-00 SP-02 NSC-05 HA-02 L-01

EB-04 MCT-01 TRSE-00 IO-06 /062 W

-----075639 211457Z /47

P R 211317Z SEP 78

FM AMEMBASSY TEHRAN

TO SECSTATE WASHDC PRIORITY 499

INFO AMEMBASSY ANKARA

USINT BAGHDAD

AMEMBASSY ISLAMABAD

AMEMBASSY JIDDA

AMEMBASSY KUWAIT

AMEMBASSY LONDON

AMEMBASSY MOSCOW

AMEMBASSY PARIS

USLO PEKING

USCINCEUR

C O N F I D E N T I A L SECTION 2 OF 2 TEHRAN 09157

LIMDIS

5. THE GRIEVANCES WHICH MOTIVATED THIS EXTREMIST OPPOSITION ARE TO A LARGE EXTENT SHARED BY MANY POLITICIANS AND OTHER CITIZENS WHO SUPPORT THE SHAH AND WHO FEAR THE CHAOS WHICH WOULD RESULT FROM THE END OF THE MONARCHY. NEVERTHELESS, THE MODERATE LEADERS COOPERATED WITH THE EXTREMISTS TO SCARE MORE CONCESSIONS OUT OF THE SHAH, AND THE SHARIATMADARI CLERGY DID NOT DARE TO LET ITSELF BE OUTFLANKED ON THE LEFT AND LOSE MASS SUPPORTERS TO THE EXTREMISTS. THE NET RESULT WAS AN APPARENT COALESCENCE OF ALL STREAMS OF OPPOSITION IN ONE MASSIVE FIRESTORM DIRECTED AGAINST THE SHAH.

6. IN PRACTICE, AS INDICATED IN THE FOREGOING PARAGRAPHS,

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*

THE NATURE OF THE OPPOSITIONS IS NOT AS UNIFIED AS IT

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 02

TEHRAN 09157 02 OF 02 211439Z

MIGHT APPEAR. MOREOVER, THE PROBLEM OF DEALING WITH IT IS NOT AS SIMPLISTIC AS SOME HAVE SUGGESTED. FOR EXAMPLE, THERE ARE SOME WITHIN THE GOI, AND PARTICULARLY IN THE MILITARY, WHO BELIEVE THAT THE PROBLEM THEY FACE CAN BE HANDLED BY THE INCARCERATION OF OPPOSITION POLITICIANS AND LESSER MULLAHS AMONG THOSE WHO LEAD THE MALCONTENTS, ON THE GROUNDS THAT THEY ARE SUBVERSIVES. MORE SOPHISTICATED OBSERVERS, INCLUDING THE SHAH, RECOGNIZE THAT THE TOP RELIGIOUS LEADERS SUCH AS KHOMEINI AND SHARIATMADARI ARE ABOVE ARREST UNDER PRESENT CONDITIONS AND IN ANY CASE OTHER LEADERS WOULD SOON TAKE THE PLACE OF THOSE ARRESTED. RATHER, THE PROBLEM MUST BE MET BY ADDRESSING THE SOURCES OF DISCONTENT, WHILE GAINING TIME FOR GOVT PROGRAMS TO TAKE EFFECT.

7. AS PART OF THIS HOLDING ACTION, TO PLACATE THE DISCONTENTED, THE SHAH HAS AUTHORIZED A CAMPAIGN AGAINST PAST CORRUPTION FEATURING ARRESTS OF FORMER MINISTERS AND OTHERS YET TO COME. THE ULTIMATE RESULTS OF THESE ARRESTS--WHICH ARE ORGANIZED BY SAVAK UNDER MARTIAL LAW REGULATIONS

EVEN THOUGH IT IS GENERALLY BELIEVED SUFFICIENT PROOF CAN NEVER BE PRODUCED TO CONVICT MANY OF THE ARRESTEES IN A CIVILIAN COURT OF LAW--MIGHT BE COUNTER-PRODUCTIVE. THERE ARE MANY AMONG THE SHAH'S SUPPORTERS AS WELL AS THE OPPOSITION WHO CRITICIZE HIS THROWING OF FORMER SUBORDINATES TO THE WOLVES AS A MATTER OF EXPEDIENCY WHEN HE HIMSELF HAS BEEN RESPONSIBLE FOR ALL MAJOR POLICIES UNDER EVERY GOVT IN THE PAST FIFTEEN YEARS OR MORE.

8. THE REAL ISSUE YET TO BE RESOLVED IS WHETHER, IN THE SHORT SPACE OF THE SIX MONTHS OR SO WHICH THE GOVT HAS ALLOWED ITSELF TO TERMINATE MARTIAL LAW AND PUSH

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03

TEHRAN 09157 02 OF 02 211439Z

THROUGH LIBERALIZING LEGISLATION, IT CAN CONVINCE THE IRANIAN PUBLIC THAT IT IS SINCERELY TACKLING THE CAUSES OF DISCONTENT AND PLACATE, ISOLATE, OR OTHERWISE PREVENT THE OPPOSITION FROM INITIATING THE MOB ACTION WHICH WOULD AGAIN THREATEN THE WHOLE ESTABLISHMENT EDIFICE. THE SHAH AND HIS BUREAUCRACY HAVE A MANDARIN MENTALITY WHICH WILL HAVE TO STRAIN ENORMOUSLY TO EMPATHIZE SUCCESSFULLY WITH THE MALCONTENTS.

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

9. MEANWHILE, THOSE POLITICAL LEADERS--WHETHER IN SUPPORT OF OR IN OPPOSITION TO THE CURRENT GOVT--WHO WISH LIBERALIZED EVOLUTIONARY CHANGE WILL HAVE TO EXERT THEMSELVES SIGNIFICANTLY IF THEY ARE TO ACHIEVE THE DEGREE OF POLITICAL ORGANIZATION REQUIRED TO BE SUCCESSFUL IN THE SORT OF FREE ELECTIONS WHICH THE SHAH HAS ORDAINED. AS OF NOW, MANY OF THEM HAVE ONLY THE LEAKIEST POLITICAL VESSELS WITH WHICH TO CONTEST THE ELECTIONS. THEY THEREFORE STAND THE RISK OF BEING SWAMPED BY THE ONLY APPARENT POLITICAL FORCE WHICH CURRENTLY EXISTS IN IRAN--THE RELIGIOUS-POLITICALEXTREMIST OPPOSITION.

10. THESE, THEN ARE THE CONDITIONS UNDER WHICH THE SHAH AND HIS NEW GOVT FACE THE IMMEDIATE FUTURE. THE FUNDAMENTAL STRUCTURE OF THE COUNTRY REMAINS INTACT, BUT THE TURBULENCE OF THE RECENT PAST, LIKE THE EARTH TREMORS WHICH CONTINUE TO TROUBLE THE EASTERN PROVINCES, ARE SYMPTOMS OF THE SORT OF DISRUPTION WHICH COULD POTENTIALLY OVERWHELM THIS SOCIETY. THE EMBASSY, IN SUBSEQUENT MESSAGES, WILL ATTEMPT TO ASSESS THE STRENGTH OF THE VARIOUS FORCES AT WORK, THE COURSES OF ACTION THEY MAY BE EXPECTED TO FOLLOW, AND THE INTERPLAY WHICH MUST BE ANTICIPATED.

SULLIVAN

CONFIDENTIAL

NNN

Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 20 Mar 2014

*Sheryl P. Walter Declassified/Released US Department of State EO
Systematic Review 20 Mar 2014*